

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.
Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

A háboru türelemjátéka

Sem a szövetségesek, sem a németek nem sietnek. Mindkét oldalon úgy vélekednek, hogy nem sietős a gyors döntés, a türelem majd megtermi gyümölcsét. Így azután olyan látványosságoknak vagyunk tanúi, amelynek nincs párja a háborúk történetében. Közel félve már, hogy farkasszemet néz két állig felfegyverzett, gigantikus hadsereg és kisebb csatározásoktól eltekintve nem történik semmi ezen az óriási fronton. Annál nagyobb erővel tombol azonban a szóznoki dobogón a háború. Homéros legmagvasabb jeleneteit idézik ezek a véres szócáták, amelyeket a bős politikusok egymás ellen folytatnak. Ha hinni lehetne az epikus bőségű, szakadatlanul hömpölygő szóáradatnak, úgy azt kellene megállapítanunk, hogy tulajdonképpen már véget ért a háború, mert az előadottak szerint gazdaságilag kivérezve, porbasújtottan fekszik a földön mindkét ellenfél. Hogy a dolog azonban nem így áll, azt nagyon jól tudjuk. Éppen most történnek a legnagyobb erőfeszítések, mindkét fél most hevíti mindenrendű készségét a forrpontra.

A legteljesebb győzelem reménye nélkül egyik hadsereg sem kíséri meg a véres döntést. A nyugati szövetségesek tudják, hogy a német légi haderők számszerűen fölötte állanak az egyesült francia és angol légi erőnek. A franciák és angolok remélik, hogy hadiiparuk teljes megfeszítésével idővel kiegyenlíthetik ezt a különbséget, sőt az amerikai szállítmányok révén majd fölénybe jutnak. Hasonló lázas munka folyik a gazdasági felkészülés különböző ágazataiban is. Németország hasonlóképpen gondolkodik. Idővel mind újabb és újabb évfolyamok sorozhatók a hadseregbe, a hadianyaggyártás is napról-napra fokozódik, mindenekelett pedig így mód nyílik arra, hogy még sok-sok bűvárhajót építsenek addig, amíg majd a döntő hadműveletek megkezdődnek. Minden csak előkészület tehát, ahogy látjuk, mert az eddigi hadicselekmények a tengeren logkevésbé sem befolyásolták az erőviszonyokat.

Ebben az egyben, a halogatás elvében, tehát azonos véleményen vannak az ellenfelek. A szövetségesek úgy vélik, hogy az időnyerés az ő ügyüket szolgálja annál is inkább, mert a blokádtól Németország fokozatos gyengülését várják. Németország pedig már azért is bízik a jövőben, mert oroszországi és délkelet-európai kapcsolatai révén úgy a kiheztetés, mint az anyaghiány veszélyét elmúltak látja. Ilyen körülmények között tovább folyik a háború türelemjátéka és egyáltalán nem lehetetlen, hogy még az idei év sem érleli meg a döntést. Az idő gyorsan múlik. Alig, hogy beköszöntött a múlt évi, balorszei szeptember, máris itt a küszöbön a tavasz. És jöhet majd a nyár is, nyárra ismét a tél anélkül, hogy lezárult volna a készülődések korszaka. Hiszen még az aránylag kicsiny spanyol háború is három évig tartott, a japán-kínai ellenségeskedéseknek pedig se vége, se hossza. Ez a modern háborúk természete. Meg tudjuk tehát érteni, hogy ennek a gigantikus mérkőzésnek szereplői sem sietnek a döntéssel, mert mindkét fél azt hiszi, hogy a türelem jutalmaként majd neki virul végeredményben a babér.

Méltán eltöprenghetünk ezek után, vajjon ki lesz nyertes ebben a világtörténelmi türelemjátékban, vajjon kinek dolgozik az idő? Úgy hisszük, hogy a hadviselő felek egyikének sem lesz megbízható, derék szövetségese az idő. Az idő, amely érzéketlenül suhan el rokonszenvek és ellenszenvek fölött. Azt hisszük, hogy az időnek az lesz a szerepe, mint a kéregszűnnek, amely lassan-lassan elemészeti a lombkoronás, hatalmas, elevenen zöldelő fát. Mert mit hoz magával ez a minden képzeletet felülmúló erőfeszítés? Minden anyagi és gazdasági erők felégetését, el-

A Balkán-szövetség tanácskozásán a függetlenség és semlegesség fenntartását hangoztatták

Gafencu, Metaxas és Kiosseivanoff feltűnéstkelő nyilatkozatai, A külföld nagy érdeklődéssel kíséri a Balkán-szövetség tagjainak megbeszéléseit. Németország békét és nyugalmat ajánl

Belgrádból jelentik: A Balkán-szövetség négy külügyminisztere pénteken tartotta első tanácskozását Grigore Gafencu román külügyminiszter elnöklete alatt. Általános az a vélemény, hogy sohasem uralkodott nagyobb szolidaritás a négy állam között, mint éppen ma. A konferencia igyekszik a Balkánon a békét biztosítani és

azon van, hogy a jelenlegi kapcsolatokat ezen szövetség érdekében megfelelően kibővítsék.

A Balkán-szövetség állandó tanácsának péntek délelőtti értekezlete után az alábbi hivatalos közleményt adták ki:

„Metaxas, Saracioglu és Gafencu balkán-szövetségi külügyminiszterek ma délelőtt 10 óra 30 perckor értekezletre ültek össze a külügyminiszteriumban Czinczár Markovics jugoszláv külügyminiszter dolgozószobájában. A külügyminiszterek ez alkalommal megtartott első

ülésén megtárgyalták az általános nemzetközi helyzetet, szemügyre véve azt Európa e részének békéjére irányuló tartós erőfeszítésekkel kapcsolatban.”

A délelőtti értekezlet tovább tartott, mint tervezték és emiatt pénteken délelőtt csak Metaxas görög miniszterelnököt fogadta kihallgatáson Pál jugoszláv régensherceg.

Déli 1 órakor a királyi palotában Pál régensherceg szülékörű villásreggelit adott, amelyen Czvetkovics, Metaxas, Gafencu, Saracioglu és Czinczár Markovics miniszterek, továbbá Victor Cadere belgrádi román nagykövet, Kopperler török nagykövet és Rosetti görög meghatalmazott miniszter vettek részt.

Gafencu külügyminiszter audienciájára délután öt órakor került sor. A második megbeszélés délután 18 órától 20 óráig tartott. Este fél kilenc órakor ünnepi vacsora kezdődött a belgrádi román nagykövetségen.

A Balkán-államok szoros együttműködése

Az Avala jugoszláv hírszolgálati iroda jelenti: A Balkán-értekezletről a hivatalos jelentést a megbeszélések befejeztével fogják kiadni. Beavatott körök véleménye szerint már a tárgyalások megkezdésekor megállapították a résztvevő államok érdekeinek teljes azonosságát.

A jugoszláv lapok hosszú cikkekben számolnak be a Balkán-szövetség külügyminisztereinek találkozásáról. A Vreme című lap cikkében a Balkán-államok békepolitikáját, semlegességét és szoros együttműködésüket emelte ki. A lap közli Gafencu Grigore nyilatkozatát és ebből kiemeli a román külügyminiszternek azt a kijelentését, hogy a balkáni konferencia meleg baráti légkörben folyt le, valamint azt is, hogy azok a fontos ügyek, amelyekről tárgyaltak, elhatározó lépést jelentenek a Balkán békéje szempontjából. — A Politika című lap közli Gafencu Grigore nyilatkozatát teljes részletességgel. (Rador.)

Gafencu: A Balkán-szövetség létezése Európának hasznot jelent

Belgrádból jelentik: Gafencu külügyminiszter a következő nyilatkozatot tette a Politika című belgrádi lap munkatársának:

— Meggyőződésem, hogy a Balkán-szövetség konferenciája hozandó határozataival nagy mértékben hozzájárul majd a béke és az általános rend helyreállításához. Ez a körülmény még egyszer be fogja bizonyítani, hogy a Balkán-szö-

vetség létezése nemcsak azon államok számára jelent hasznot, amelyek ebben a szövetségben tömörültek, de szomszédainak, sőt egész Európának is. Öröm tölt el úgy engem, mint munkatársaimat, hogy a jugoszláv nép vendégei lehetünk, amely nemzet iránt mindenkor nagy baráti érzelmekkel viseltettünk. (Rador.)

pazarlását, ha ilyen ütemben halad tovább a fegyverkezés. Egy mérhetetlen elszegényedést, amely egyformán fogja sújtani úgy Angliát, mint Franciaországot és Németországot. Már pedig Európa azt nem tudja elviselni, hogy három leggazdagabb, legvirulőbb országa így elvértelenedjék. Ennek a gazdasági pusztulásnak

csak egy következménye lehet: a teljes szellemi és anyagi csőd s ennek nyomában a végleges anarchia. Igen, az idő az anarchia számára dolgozik. Minden kultúrfék, civilizáció szakadásáig, a mindent felperzselő türelmetlenséghez visz végeredményképpen ennek az eszeveszett méretű felkészülésnek türelemjátéka. (Flaneur.)

A görög külügyminiszter nyilatkozata

Metaxas görög miniszterelnök és külügyminiszter a sajtótudósítók előtt a következőket mondotta:

— A Balkán-államok között teljes egység uralkodik, egymást támogatják és közösen járnak el minden kérdést illetően. Azok, akik azt hitték, hogy a konferencián olyan problémák vetődhetnek fel, amelyek ellentéteket teremthetnének, azok most súlyos csalódásban részesültek. A balkáni államok minden kérdésben egységesek és nincsenek problémák, amelyek közöttünk ellentéteket támaszthatnának. A Balkán valamennyi állama együttműködést keres minden szomszédjával. Ez az együttműködés azonban nem ütközhetik az államok nemzeti érdekébe és nem lehet tőlük olyan koncessziókat követelni, amely az integritás elvének feláldozását jelentené. Erre vonatkozólag a balkáni államok minden kezdeményezést és vitát eleve visszautasítanak.

A Balkán-államok nem csatlakoznak egyik államcsoporthoz sem, hanem teljes függetlenségüket megőrzik.

Nem akarnak egyik államcsoporthoz sem tartozni és nem akarják, hogy egyik csoport a másik ellen használja ki őket. Teljesen semlegesek akarnak maradni és távol akarják magukat tartani minden viszálytól.

BULGÁRIA KÜLPOLITIKÁJÁT A MÉRSÉKLETRE ALAPITOTTA.

Szófiából jelentik: A bolgár hivatalos lap szombati száma nagyobb cikkben foglalkozott a belgrádi értekezlettel. A cikk írója úgy értesül, hogy a balkáni szövetség tagállamai két főkérdést tárgyalnak meg:

Az egyik a Balkán-szövetség tagjainak viszonya a hadviselőkhöz és semlegesekhez, a másik pedig a balkáni államok viszonya Bulgáriához.

Néhány év óta Bulgária a külpolitikát az ószinteségre és a mérsékletre alapította. Ezt az állásfoglalást nem belső gyengeségének érzése, hanem történelmi tapasztalatai alapján választotta. Azt nem hagyhatják figyelem nélkül a belgrádi értekezleten és előrelátásról tennének tanúságot, ha bizonyos megértéssel válaszolnának erre. Be kell bizonyítani, hogy a négy állam megváltoztatta politikáját Bulgária irányában. (Radiopress.)

A BALKÁNNAK FÜGGETLENNEK KELL MARADNIA...

Kiosseivanoff bolgár miniszterelnök és külügyminiszter a Balkán-konferencia alkalmából kijelentette, hogy a jelenlegi történelmi pillanatokban a Balkán egysége a fontos. Bulgária teljes erejével támogatja azokat a törekvéseket, amelyek a Balkán semlegességének biztosítására irányulnak.

— Bulgária a jelenlegi pillanatban az egységes Balkán érdekeit tekinti és távol áll tőle az a szándék, hogy egyik, vagy másik államnak a különleges helyzetét fontolóra vegye és hogy ebből hasznot húzzon.

A bolgár miniszterelnök ezután megállapította, hogy Bulgária a Balkán minden államával jó viszonyt tart fenn, de a barátság érzésével gondol Magyarországra felé is. Majd a következőket mondotta:

— A Balkán érdekeinek az felel meg a legjobban, ha a különböző államok szövetséget létesítenek. De nem szabad blokkokról beszélni, amelynek támadó éle kétségtelen. A balkáni népeknek nem szabad érdekeiket egyik, vagy másik hatalmi csoportnak alárendelni.

A Balkánnak függetlennek és semlegesnek kell maradnia.

A NÉMET ÁLLASPONT: KIKAPCSOLNI A REVÍZIÓS CÉLOKAT.

Budapestről jelentik: A Pest című lap berlini tudósítója jelenti, hogy a német külpolitika orientációja arra irányul, hogy

Presbiterválasztás a református egyházban

A temesvári református egyház ma, vasárnap, délelőtt, az istentisztelet után, egyházvezetőségi választást tart, amikor is a minden három évben megismétlődő presbiteri választást ejtik meg. Ezen alkalommal a főgondnoki, a gondnoki és a presbiteri tisztségek kerülnek betöltésre. Az idén három presbiter megbízatása járt le, ezeknek a választását ejtik meg, ezenkívül még további nyolc presbitert is választanak, mivel a presbiteri testület számát nyolccal szaporítják. A ma délelőtti presbiterválasztáson mindenki résztvehet, aki a választói névjegyzékben szerepel.

a revíziós célokat kikapcsolják.

A német álláspont szerint a balkáni konferencián valamennyi résztvevő állam a revízió ellen foglalt állást. A félhivatalos német Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz figyelmeztetően emlékezteti a Balkánt és Délkelet Európát, hogy a történelmi tapasztalatok megtaníthatják már őket arra, hogy a jelenlegihez hasonló helyzetben legelső érdekük az, hogy minden békebontást kikapcsoljanak.

Ugyanakkor a német külpolitika, minthogy tekintetbe veszi a régi barátságos kapcsolatokat, hangsúlyozza, hogy ez az állásfoglalás szigorúan csak a jelen időre vonatkozik és nem a jövőre is. (Dunaposta.)

MAGYARORSZAG ÁLLASPONTJA.

Rómából jelentik: Az olasz lapok közül a Lavoro Fascista, a Stampa, a Relazione Italiana és többen foglalkoznak Magyarországnak a belgrádi értekezlettel szemben elfoglalt álláspontjával. A lapok budapesti tudósítói jelentései alapján írják a magyar külpolitika hangulatáról és egyöntetűen hangoztatják, hogy Budapesten nem várnak nagyobb szenzációt ezektől a tárgyalásoktól, de elismerik, hogy a belgrádi megbeszélések hozzájárulhatnak a Balkán békéjének fenntartásához.

Magyarország a Balkán-szövetséget a kisanant folytatásának tekinti és meg vannak győződve magyar külpolitikai körökben, hogy ez az államcsoportosulás csak akkor ér el célt, ha megszabadítja magát Benes és társainak szellemétől. Az a vélemény, hogy Magyarország nem tagja a szövetségnek és ezért a belgrádi határozatok őt nem érinthetik. (Radiopress.)

A FRANCIA SAJTÓ KEDVEZŐNEK LÁTJA A LÉGKÖRT.

Párisból jelentik: Az összes lapok vezetőhelyen foglalkoznak a belgrádi értekezlettel. A

A temesvári Magyar Bál a bánsági magyar társadalom lelkes ünnepe volt

A Magyar Nőegylet rendezésében a szombatról vasárnapra virradó éjszaka folyt le a temesvári hagyományos magyar bál. A Kultúrpalota cmeleti nagyterme, amelynek feljáró lépcsőházát és falait zöld fenyőfűzerekkel díszítették, már este kilenc óra után megtelt, de még mindig özönnel érkeztek a bál vendégei, akik számbeli sokaságban felülmúlták az előző bálak tömegeit. A fényes parketten zsi bongó, vidám, jókedvű, mosolygós közönség hullámozott fel-alá, csupa frakkos, szmokingos, sötét ünneplős férfi és csillogó estélyi ruhás nő, akik mind érdeklődő figyelemmel várták a magyar ruhás párok felvonulását. Tíz óra után a cigányzene hangjai mellett bevonultak a szívdarványszínekkel veteledő magyar ruhákba öltözött párok, mellett korú férfiak és asszonyok, daliás ifjak és kacagó szemű leányok. Csodálatosan szép volt a felvonulás, amely a különböző magyarlakta vidékek népviseletét, ezenkívül a régi magyaros díszruhák gyönyörű példányait mutatta be.

A bevonulás után a díszpalotás muzsikájára a felvonuló párok méltóságos, andalgó lépésben járták a régi magyar mulatságok andalgó táncát. A második táncbemutató volt az arató ünnepi tánc, amelyet nagyobb csoport magyar ruhás pár járt. Következett Agácsy Erzsike, Kristóf Márta és Salamon Juci enyelgő harmasa, majd Kristóf Márta és Takács Pipi magyar kettőse. Mindezeket a táncokat, amelyeket Valkay Károly táncanár tanított be, a közönség nagy tetszéssel és zajos tapssal és éljenzéssel fogadta. A különleges magyar táncok után következett a rendes tánc, amelyet azonban gyakran tarkított a ropogós csárdás. Kálló Géza cigánybandája és Joszt Géza jazz-együttese felváltva zenélt és csak a késő reggeli órákban fáradt bele, amikor már az utolsó táncos párok is abbahagyták a vidám topogást. A kiválóan sikerült magyar bálon nemcsak Temesvár és a bánsági magyarság vett részt, hanem ott voltak a hatóságok képviselői, felvonult teljes számban

Kérje mindenütt a hírneves

Dr. Ambrózi féle küküllömenti fajborokat!

Kapható minden jobb vendéglőben, bodegában és üzletben vagy közvetlenül dr. Ambrózi Alfréd küküllömenti szőlőgazdasága és borpincészeténél, Medias

lapok kiemelik azt a kedvező légkört, amelyben a tárgyalások folynak és ez biztosítja a tanácskozások teljes eredményességének. A Le Jour rámutat arra az igen fontos tényre, hogy

a Balkán-szövetségre vonatkozó paktumot újabb hét évvel meghosszabbították.

A L' A u b e kidomborítja Magyarországot és Bulgária mérsékelt magatartását. A lapok foglalkoznak Metaxas görög miniszterelnök nyilatkozatával, amely kifejezésre juttatta a Balkán-államok egységes álláspontját. — A Petit Parisien azt írja, hogy a belgrádi konferencián a legteljesebb szolidaritás és az álláspontok azonossága tünt ki. (Rador.)

GAFENCU NYILATKOZAT-TILALMAT RENDELT EL.

A Magyarország című budapesti lap belgrádi tudósítója jelenti, hogy Gafencu külügyminiszter, a balkáni konferencia elnöke

nyilatkozat-tilalmat rendelt el a Balkán-szövetség tanácsstagjainak számára,

amely a konferencia befejeztéig tart. Még nincs tisztázva, hogy Gafencu külügyminiszter tovább utazik-e Belgrádból az értekezlet után Rómába és hogy Saracioglu török külügyminiszter elmegy-e Párisba, mint ahogy azt politikai körökben beszélték.

CORSO

MONDO

holnap, csütörtökön mutatja be

SHIRLEY TEMPLE

utolsó filmjét, melyet a művészettől való visszavonulása előtt készítettek

Shirley megmenti Amerikát

a címe ennek a hangulatos, szép filmnek.

Paramount-híradó premierje csak a CORSO moziban. — Vasárnap d. e. előadás 17 leles helyárrakkal. — A következő műsorban a cenzura által újra engedélyezett

Estétől hajnalig

Szovjet légi haderő sikertelen támadása védtelen finn városok ellen

Háromszor volt légi riadó Helsinkiben. Angol és francia pilóták is harcolnak már a finn légi haderőben

Párisból jelentik: A Havas-ügynökségnek közlik szombaton délután a finn fővárosból: A finnek pénteken legalább 12 orosz repülőgépet lőttek le és hét további repülőgép valószínűleg szintén megsemmisült, de ezeknek a roncsait még nem találták meg. Pénteken este ismét bombázták Hangöt, de nagyobb károkat nem okoztak. Pénteken délután Dél-Finnországban huszonkilenc helységet ért az orosz repülő támadása. A bombázásoknak 20 halálos áldozata van. Egy svéd újságíró szemtanúja volt Rovaniin város bombázásának és azt jelenti lapjának erről, hogy ötven orosz gép támadta meg egyszerre a kis finn városkát.

Már javában folyt a bombázás, amikor több finn repülő felszállt és az orosz gépek ekkor elvontak a város felől. A városkában 15 ház rombadőlt és egy kórház szintén megsérült. Pénteken Summánál az orosz csapatok ismét támadtak, de ezúttal már jóval gyengébben, mint előzőleg. Az orosz csapatok a Kojvisztoji finn partok ellen is támadást hajtottak végre. Páncélos szánosztagokkal haladtak át a jegen és közben ejtőernyős osztagokkal is próbálkoztak, de a támadás itt is sikertelen volt. (Radiopress.)

Helsinkiből jelentik: Az időjárás kitisztulá-

sával megkezdődött a szovjet orosz légi tevékenység. Világos, csillagfényes éjszakákon folytatódtak az orosz légitámadások. Tegnap éjjelkor harminczben rendelték el légiriadót Helsinkiben,

ahol megelőzőleg a délelőtti folyamán két ízben volt légiriadó. A szovjet orosz repülőgépekről több bombát dobtak le a fővárosra, de a főváros központja fölött nem repültek el a vörös légi-rajok. (Dunaposta.)

A laptudósítók jelentik, hogy most már a finn légi haderő kötelékében angol és francia pilóták, megfigyelők és bombavetők is tevékenykednek. Legutóbb az angol és francia repülő orosz légi és flotta támaszpontokat kerestek fel és bombáztak.

Moszkvából jelentik: A leningrádi katonai körzet vezérkara a következő hivatalos harctéri jelentést adta ki: A frontokon járőrészatározások voltak. Az orosz légi-raj bombázó és felderítő repülést végeztek és ennek során 11 finn repülőgépet elpusztítottak. Egy orosz gép nem tért vissza támaszpontjára. (Rador.)

Newyorkból jelentik: Hoover, az Egyesült Államok volt elnöke, Finnországba és Lengyelországba három millió dollár értékű élelmiszert küld. (Rador.)

Kanada negyvenöt hadihajó építését rendelte el

Német repülő-támadás az angol partvidék ellen

Londonból jelentik: Szombaton délelőtt Anglia északi partjai fölött több ellenséges repülőgép közeledett és több hajót megtámadott. Az angol vadászrepülő hamarosan közbeleptek és egy német vadászrepülőgépet lelőttek, egy másikat pedig súlyosan megrongáltak.

Londonból jelentik: A kanadai kormány 45 hadihajó építésére adott utasítást. A hadihajók ágyúkkal, torpedókkal és robbanó lövedékekkel lesznek felszerelve, hogy alkalmasak legyenek a tengeralattjárók üldözésére is. Az új hadihajók építését 1941-ben akarják befejezni. (Radiopress.)

Berlinből jelentik: Hivatalos kimutatás szerint a Harmadik Birodalom közadóssága 1939 október 31-én 37 milliárd 150 millió márkát tett ki. Ez az összeg egy hónap leforgása alatt 1600 millió márkával, míg egy év alatt 11 milliárd 500 millió márkával, az 1937 év befejezése óta pedig 18 milliárd márkával emelkedett.

Új helyiségébe költözik rövidesen a Fehér Kereszt szülészeti kórház

Temesvár város egészségügyi közigazgatási bizottsága tegnap Baran Coriolan dr. főpolgármester elnöke alatt ülést tartott. Munteanu Leonte dr. főorvos jelentette, hogy 1939 április 1-től 1940 január 1-ig egészségügyi intézkedések címén 320.250 leit folyt be. Ebből a bizottság a következő segélyeket szavazta meg: 7750 leit szociális betegek számára, 15.000 az önkéntes mentőknek, 25.000 leit a gyermekkorháznak, 50.000 leit a Patronázs Egvesületnek, 46.606 leit a poliklinikai és fogászati ambulatóriumnak, 20.000 leit a kolozsvári egészségügyi felügyelőségnek. Az egészségügyi minisztérium alapja számára 39.070 és a minisztérium hetilapja számára 7375 leit szavazott meg a bizottság.

Foglalkoztak a Fehér Kereszt szülészeti klinikának a város által erre a célra megvásárolt volt munkásotthon épületébe való átköltözésével és úgy határozott a bizottság, hogy erre a célra 100.000 leit fordít. Az átalakítási munkálatok hamarosan megkezdődnek és a Fehér Kereszt néhány hét múlva már beköltözik új helyiségébe. Bemutatták az ülésen az egészségügyi minisztérium leiratát, amely közli, hogy egy decemberben hozott rendeltetvény alapján az ipari és kereskedelmi vállalatok helyiségeinek egészségügyi ellenőrzés után megállapított illetékek 1940 április 1-től kezdve ismét szedhetők lesznek.

Veszélyben a kisebbségi iskolák városi segélye

Kolozsvárról jelentik: Ismeretes, hogy a belügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, amely szerint a városok költségvetéséből töröltek minden olyan tételt, amit a közigazgatási törvény nem engedélyez. Ez elsősorban a kisebbségi egyházak és kultúrintézmények szubvencióját veszélyezteti. Kolozsvár polgármestere most a kisebbségi intézmények vezetőivel ebben a kérdésben megbeszélést foly-

tatott. Az értekezleten az a nézet alakult ki, hogy az erdélyi kisebbségi egyházak forduljanak emlékirattal a belügyminiszterhez. Ha ezt a lépést elmulasztják, úgy kiteszik magukat annak, hogy a jövő évi költségvetésből ezek a szubvenciók kimaradnak. Kolozsvárról egyébként azt az emlékiratot már el is juttatták a belügyminisztériumhoz,

A Suciú-per vádlottainak megbüntetését kérte az ügyész

A városi vágóhid hűtőberendezésével kapcsolatos Suciú-perben a temesvári törvényszék Deleanu-Imbroane-tanácsa tegnap újabb tárgyalást tartott. Ezen a tárgyaláson a város a Ganz-gyárral kötött megegyezés alapján írásban bejelentette, hogy visszavonja a magánvádat és nem tart már igényt kártérítésre a vádlott részéről. A törvényszék ezt a bejelentést tudomásul vette és ezzel az ügy polgári része lezárult. A büntető ügy azonban továbbra is megmaradt. Deleanu Stefan törvényszéki főnök, a tárgyalás vezetője, ezután közölte, hogy a bizonyítási eljárást befejezettek nyilvánítja, mire az ügyész mondotta el vádbeszédét, amelyben a közvagyon védelmére vonatkozó törvény alapján a vádlottak megbüntetését kérte. A tárgyalást hétfőn folytatják, amikor a védőbeszédre kerül a sor.

Az evangélikus egyházközség hirei

A temesvári evangélikus egyházközség újonnan választott tisztikarának és presbitériumának ünnepélyes beiktatása ma, vasárnap megy végbe a német nyelvű istentisztelet keretében.

Evangélikus istentisztelet lesz ma, vasárnap délután három órai kezdettel Rónácon az állami elemi iskolában. Az istentisztelet Argay György főesperes tartja.

Presbiteri konferencia lesz holnap, hétfőn este nyolc órai kezdettel az egyházközség tanácstermében. A konferencia tárgya: Az egyház, mint a nemzet föntartója.

Urvacsoraosztás lesz február 11-én, nagyböjt első vasárnapján a temesvári evangélikus templomban úgy a magyar, mint a németajku hívők részére a rendes istentisztelet keretében. A magyar hívek számára Argay György főesperes, a német hívek számára pedig Schemmel Viktor lelkész szolgáltatja az urvacsorát.

Kanonok beiktatás Gyulafehérvárott

Gyulafehérvárról jelentik: Mint ismeretes, Balázs Ferenc kanonok, a kiváló egyházi szónok a közeli múltban elhunyt. Halála következtében a jelenlegi kanonokok rangban egy fokkal előre léptek. Az új kanonokok beiktatása most folyt le az előírt egyházi szertartások között. Az ünnepélyes beiktatást Zomora Dániel nagyprépost bevezető szavai nyitották meg, aki megható szavakkal emlékezett meg Balázs Ferenc haláláról. Közölte a nagyprépost, hogy az elhunyt helyébe Márton Áron püspök Balázs András dr. volt státusi referenst léptette elő olvasó kanonoknak. Az így megüresült éneklő kanonoki stallumba Fejér Gerő dr. lépett elő, aki most már, mint éneklő kanonok egymásután iktatta be kanonok társait, Boros József örkanonokot, Kászonyi Lajos dr. főesperesi kanonokot, Szélyes Dénes teológusi kanonokot, Buday János mesterkanonokot és Boga Alajos dr. mesterkanonokot. A beiktatások elvégzése után közös ima volt, amivel az ünnepség befejeződött.

Káprázatos gyorsaság és tökéletes technikai berendezés jellemzi az amerikai ujságokat

Írta: AUBERMANN PÉTER

Philadelphai tartózkodásom alkalmával Mister Király, egy temesvári származású szabó társaságában megtekinttem a világ egyik legnagyobb nyomdáját. A Saturday Evening — így hívják az itt több milliós példányban megjelenő képek folyóiratot — szerkesztősége és nyomdája a híres Independence-Hall közvetlen szomszédságában van.

Az épület márvány előcsarnokában kissé várakoznunk kell. A rövid időt felhasználjuk arra, hogy végigmustráljuk a vállalat kiadványait, amelyek nagyjából képes magazinokból állnak. Nemsokára megjelenik az idegenvezető és máris repülünk a lifttel felfelé. Dübörgő rotációs gépek, lázasan dolgozó munkások között haladunk el. A vezető mindent apróra megmagyaráz. Tágas termekbe visz el, ahol végigkövethetjük a nyomdatermékek születésének, szortírozásának, pakkolásának, címzésének és szállításának minden fázisát. Bár a nyomdatechnikának minden fufangjára el voltam készülve, mégis ilyen pazar felszerelést még sem vártam.

AHOL MINDEN SZÁMOTTEVŐ EMBER KLISÉJE MEGTALÁLHATÓ

A nagy amerikai ujságoknál ez a felszereltség egészen természetes. A már említett Father Denk, volt rékási plébános, mesélte nekem, hogy egy ízben a newyorki Daily News szerkesztőségében járt és egy kliséért kért amerikai magyar lapjához. Denket igen udvariasan fogadták és bevezették a kliséosztályba, ahol kartoték módjára 18 millió klisé van elraktározva. Megtalálható itt minden bel- és külföldi politikus, képviselő, vagy más téren számottevő ember képe. Denknek támadt egy ötlete. „Mondja kérem, — tette fel a kérdést a klisészekció főnökének, — megtalálhatók itt a magyarországi képviselők képei is?”

— Természetesen, — vetette oda büszkén a főnök.

— Hát akkor legyen szíves, keresse ki például Homonai képviselő kliséjét.

Nem telt bele néhány perc, amikor Denk boldog mosollyal nézhette. Homonai képét. Homonai ugyanis, évtizedekkel ezelőtt, mielőtt Denk Amerikába szakadt, barátja, sőt osztálytársa is volt.

A KÁPRÁZATOS GYORSASÁG REKORDJA

A tökéletes technikai berendezésén kívül jellemzi az amerikai sajtót a káprázatos gyorsaság is. Father Denk egyszer tanuja volt egy uccai autóbalesetnek. A szemtanuk alig tértek még magukhoz, amikor 12 perc elteltével egy ujság már lehozta az összejöttékről szóló hírt, — fényképpel együtt. Az ujságok gyakran írnak itt egy jómódu nőről, akinek szenvedélye a dzsungel rejtélyes és izgalmas vadonjában való barangolás. Amikor el megy például Délamerikába, állandóan két fotóriporter kíséri. Mihelyt történik valami érdekes kaland, azonnal képtávirattal közvetítik. Az ujságok még aznap, legkésőbb következő nap reggelén leközlik.

AZ AMERIKAI UJSÁG EGY TARKASZINŰ PANOPTIKUM

Valamikor Amerikában a sajtó igazi szellemi hatalmat képviselt és szócsöve volt a közvéleménynek. Gyújtópontjában a nép felfogásainak és akaratának sugara tömörültek. Minden ujságnak meg volt akkor az egyéni arculata. Mögötte ugyanis a kiadó személye állt, aki a közlemények hitelességét tekintélyének súlyával szavatolta. Az ujságíró hangja trombitaszóként harsant bele a közéletbe. Ma azonban mások bérelték ki a forumot. Ma az amerikai ujság a különféle vélemények és közlemények tarkaszinű panoptikum. Már nem képes az olvasókat lelki egységbe ölelni és ritkán tud döntően belenyulni a köz irányításába. Felfogások és ízlések megváltoztak. Különösen az irodalomban lehet ezt tapasztalni. Ami régen irodalmi értéknek, eszté-

tikai finomságnak számított, azt nem egy esetben furcsa ízlések lombtárából kikerült ócskaságnak vagy egy-egy társadalmi kaszt előjogainak tartja a tömeg.

FŐ AZ ÜZLET

Hogy az ujság kapós és népszerű legyen, hogy a példányszámot, illetve a részvényesek osztalékait felszólíthassák, az ujságírói tollat járszalagra kellett kötni, sőt bélyegbe verni. Ily módon a zsirosabb konc kedvéért a sajtó feladta eddigi pozícióját. Minél magasabbra szökött fel a példányszám, annál kétségesebb lett a nagyközönségre gyakorolt befolyása. Az amerikai ujságok üzleti vállalkozások lévén, mindenek előtt az üzleti érdekek érvényesítésére törekcsenek s csak másodsorban a közvélemény szempontjaira. Meggyőződések tehát csak akkor állíthatók sorompóba, ha nem keresztezik az anyagi érdekeket.

AZ AMERIKAI NEMCSAK A GYOMRÁT, DE A FEJÉT SEM AKARJA MEGTERHELNI

Hogy az ujságok eredeti szerepe annyira lecsökkent, ez nemcsak a technikának tulajdonítható, amely a személyi munkából hírgyártó vállalatokat csinált, nem is a részvényeseknek, akik csak az anyagi érdekeiknek szolgáló tollforgatókat nézik jószemmel, nemcsak a rádióknak, amely magához ragadta a hírszolgálatot, hanem az olvasónak is. Mert az amerikai ujságolvasó, amint megállapították, naponta átlag csak négy percet fordít komoly ujságolvasásra. A legtöbben csak átfutják a címeket és utána az izgatott detektívhistóriát vagy a szentimentális folytatásos regényt kezdik falni, vagy pedig a keresztretjvényre vetik magukat. Tudott dolog az,

A közönség ízlését külön figyelemben részesítik

— Milyen benyomást tett önre, — teszi fel a kérdést a rovatvezető, — a sertésvásárról szóló tudósítás?

— Ó, Mister Pim, olyan ásitózás fogott el, hogy majd meghaltam az unalomtól.

— No és a tegnapi bűnügyi riportunkkal hogyan van megelégedve?

— Ó, Mister Pim, én túl rövidnek találom. Több részletet kellene közölnünk, több nevet megemlíteni, engem a botrányok olvasása csak akkor bilincsel le, ha már mindent tudok a vádlottak előéletéről.

— All right! A rovatvezető pontosan megjegyzi magának a kifogásokat s másnap a sertésvásárról szóló beszámoló rövidre szabva, a törvénytudósítás meg hosszú lére eresztve jelenik meg. A szerkesztő tehát portékáját a kliensek kívánsága szerint készíti el, még az időjárásjelentést is a szájuk ize szerint fogalmazza meg: „Junius lesz az év legderűsebb hónapja, bár nagy meleg is várható, éjjeli zivatarok készségesen fognak gondoskodni a kívánatos lehűlésekről.”

Tegyük még ehhez hozzá, hogy szép fizetésük ellenére, a hivatásos ujságolvasók egyáltalán nem irigyléreméltó teremtmények. Naponta tengernyi anyagon kell átvergődniük, nem csoda, ha a végén a betűik táncolni kezdenek a szemük előtt, amitől aztán valóságos tengeri betegséget kapnak.

AZ AMERIKAI SAJTÓ DIKTÁTORA

Az amerikai lapok elterjedtségéről fogalmat ad egy néhány év előtti statisztikai kimutatás. A reggeli lapok példányszáma akkor felülmúlta a 14 milliót, az esti lapoké a 23 milliót és a hetilapoké a 28 milliót. Az Unióban tehát ebben az évben, naponta átlag 38 millió ujságpéldány jelent meg. Az ujságok száma pedig összesen 13927-et tett ki.

Ha jól emlékszem, a múlt évben halt meg William Randolph Hearst, aki sokáig az amerikai sajtó diktátora volt. 28 lapját és 14 folyóiratát nem kevesebb, mint 16 millió ember olvasta. Szinte megma-

Csak a
GRAND HOTEL

LAFAYETTE-ben lakjon Bucurestiqne
Központi tekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos
Calea Victoriei No. 11. - Telefon 3-34-10

hogy a nyomtatott betű megkívánja a nyugodtságot, sőt az elmélyülést is. Az amerikai tempó azonban olyan kapkodóvá vált, hogy semmire sem jut már elegendő idő. Nemcsak konzervekben feldolgozott élelmiszereket fogyasztanak, hanem könnyen emészthető szellemi kosztot is. Az amerikai olvasó úgy látszik nemcsak a gyomrát, de a fejét sem akarja megterhelni.

Mivel a nagy lapok erősen konkurálnak egymással, nem marad más hátra, mint az olvasótábornak a lehető legnagyobb engedményeket és kellemekeket nyújtani. Az olvasó lett tehát a központ, ő adja meg a hangot. A szerkesztőség meg lakájszerűen alkalmazkodó és türelmes, amíg ez a türelem rőzsát, azaz pénzt terem. Az olvasó az a nagyr, akihez levett saruval közelednek, de csak addig, amíg fizetni tud. Érthető tehát, hogy fürge iramlással kielégíteni igyekeznek minden elképzelhető igényt. E célból például a New York Times és a Chicago Tribune úgynevezett „minta”- vagy „hivatásos” olvasókat szerződtek. Ezek szép fizetést kapnak, ennek fejében kötelesek naponta az ujságot elejétől végéig elolvasni és benyomásairól a szerkesztőségnek beszámolni. Természetesen nem egy, hanem több fizetett ujságolvasót foglalkoztatnak. Mindegyik egy-egy társadalmi osztályt, foglalkozást képvisel, tehát mondjuk hivatalnokot, szabót, henteset, háziasszonyt, liftboyt, diákot stb. A rovatvezetők tőlük tudják meg, hogy körülbelül mik lehetnek a közönség kívánságai és igényei.

gyarázhatatlan az a munkafanatizmus, mely számára lehetővé tette, hogy személyesen ellenőrizze és irányítsa minden lapját a legapróbb részletekig. Bár a szerkesztők egész vezérkara és a munkatársak valóságos hadserege vette körül, mégis, — amint mondják, nem akadt egyetlen komoly cikk, folytatásos regény, vagy illusztráció, amely kikerülte volna személyes jóváhagyását. Titkárja a klubban, a főnök lakásán, a krocket-pályán, ahol csak tartózkodott, rövidre szabott géppírások kivonatokban beszámolni tartozott minden számottevő közleményről. A Bibliában olvassuk: Az Ur mondta: Legyen világosság és lön világosság. A szerkesztői irodákban is elhangzott a létről és nemlétről szóló parancs: „A főnök mondta...” Erre a parancsszóra dolgozni kezdett 31 ezer ember, forogni kezdtek a mázsás papírhengerek, dübörgtek a rotációs gépek, megszülettek a reklámok négyzetkilométerei és a hirdetések métermázsái, bombasikereteket arattak a szindarabok és hirtelen összeomlottak szédületesen felfelé ívelő karrieriek.

AZ IDEGENNYELVŰ SAJTÓ KIHALÓFÉLÉN VAN

Jóllehet az Egyesült Államokban a napilapok fejlődése emelkedő tendenciára mutat, a folyóiratok tekintetében rendkívül erős visszaesés észlelhető. Igen sok tekintélyes folyóirat az előfizetők és a hirdetések megszappanása miatt kénytelen volt megjelenését beszüntetni, vagy más lappal fuzionálni. Nem egy vezető folyóirat megjelenését erősen le kellett redukálnia, így például a „The Churchman”, amely állítólag a világ legrégebbi egyházi folyóirata.

Kipusztulóban van az Unió egykor virágzó idegennyelvi sajtója is. Még 1932-ben a nem angolnyelvi lapok több milliós példányban jelentek meg. A legérzékenyebb veszteség akkor érte ezt a sajtót, amikor a nagyvállalatok beszüntették az idegennyelvi ujságokban tett hirdetéseiket. Ezeknek az ujságoknak a sorsát megpecsételték a szigorú bevándorlási törvények is. Ezek miatt az utánpótlás igen csekély, a régi bevándorlók nemzedéke egyre fogy, az új generáció meg annyira elamerikaiasodott, hogy már nem törődik a szülők anyanyelvével. Ennek ellenére akad még néhány idegennyelvi sajtóorgánium. Többször került a kezembe newyorki tartózkodásom alatt az „Amerikai Magyar Népszava”. A cím után ítélve, először úgy gondoltam, hogy szellemileg tejtestvére a budapesti Népszavának. Lehet, hogy valamikor radikális és szélsőbaloldali hurokat pengetett. Ki tudja milyen kacskaringós utat kellett megtennie, amíg megtalálta mostani lehiggadt hargnemét. Bár sok kívánnivalót hagy — mégis dicséretére válik, — hogy sűrűn jelennek benne igen tartalmas, sőt nehézveretű cikkek.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Orvosok hosszú időn át folytatott megfigyelése alapján bizonyítást nyert, hogy a

paptamási „LITHYNIA” forrás

vize oly gazdag litiumban és ezáltal oly biztos hatása van a vese-, hólyag-, gyomor- és epe-bántalmaknál, hogy kiállja a versenyt az összes bel- és külföldi hasonló hatású ásványvizekkel. — Sajat érdekükben tartanak egy 60 napos ivókurát a hasonló betegségben szenvedők, mely után vissza nyerik egészségüket.

Kapható mindenütt! Főlerakat: Jonasiu S. A. Timisoara, Str. Tudor Vladimirescu 32.
TELEFON: 21—25.

A lángban álló Finnország

Nomád lappok sátrai alatt

Hajsza hómezőkön és befagyott tavakon keresztül a vándorló rénszarvascsorda után. — Különös vacsora tábornak mellett

A közmondásszerűen nyájas olvasót, aki nyilván kimondott harctéri riportokat vár, ne tévessze meg a cím. Nem állatmesékkel akarom untatni, még kevésbé békebeli útleírásokkal. Mikor az északi „poroerotitust”, a rénszarvas vásárt próbálom ismertetni a maga primitívességében, némi bepillantást nyujtok a sátrakban lakó nomád lappok életébe, s ha tekintetbe vesszük, hogy a jeges-tengeri fronton az oroszok ellen küzdő finn zászlóalj legénysége sarkvidéki lappokból rekrutálódott, képzelhetjük, milyen katonákkal verekszik Villamo ezredes, a lappföld királya, a végnélküli hómezők fagyos világában.

A proerotitus, rénszarvas vásár, rénszarvas gyülekezés egyszerű és páratlan a maga nemében. A rénszarvas szabadságot szerető állat, ha szabad így kifejeznem magamat, törzsekben él, mint az ősember, egy-egy ilyen törzsnek az anyaállat a vezetője, ezt követik vakon a többiek, bármerre is menjen. A törzsnek nyáron szerteszét legelnek a száz kilométeres területen húzódnó tundrákon és mezőkön alkalmas legelőt keresve és folyton vándorolva. Télire az egyes karámokban húzódnak meg, amelyek ugyancsak több kilométer kiterjedésűek. Minden rénszarvas csordát gazdájuk kísér, de természetesen megakadályozni nem tudja, hogy valamelyik állat ne csatlakozzon esetleg egy másik nyájhoz. A poroerotitusnál a lappok aztán karámról-ka-

rámra járva szedik össze a nyájukhoz tartozó állatokat, amelyeket a fülük mögé égetett vagy vágott jelekről ismernek meg. Az évenként egyszer megtartott poroerotitus rendszerint a tél vége felé, márciusban folyik le... Természetesen végig akartam nézni a lappok életének ezt a legfontosabb eseményét, bár sokat hallottam róla, hogy a dolog nem megy simán, minden akadály nélkül, szakavatott vezető kell, aki felhajtja, hol tartanak éppen poroerotitust a rénszarvas nyájak nomád tulajdonosai, s maga a kirándulás, ha nem is veszélyes, de rendkívül fárasztó. Villamo ezredes Petsamoban megígérte, hogy gondoskodik alkalmas vezetőről, be is tartotta szavát és petsamoi látogatásomat követő pár nappal a limahamari hotelben jelentkezett a vezető. Tagbaszakad, erős finn legény volt, a téli naptól, szélől gorombára cserzett arccal, s a szemeiben valami olyan borongós szürke köd ült, mint a tundrák feletti égen. Mindenekelőtt a felszerelésemet vizsgálta meg gondos szakértelemmel, majd arra kért, hogy húzzam le a csizmámat. Különös kívánság volt, de kedve szerint tettem. Belenyult a csizmaszárba és elégedetlenül csóválta a fejét...

— Gondoltam mindjárt — mondta, s felnyitotta a hátizsákját, ahonnan két marék száraz fűvet vett elő és szépen kibélelte vele a csizma talpát. — A meleg túristaharisnya nem elegendő, száraz fűbe kell burkolnia a lábát, különben lefagy...

Vándorlás végnélküli hómezőkön és befagyott tavakon keresztül

Villamo ezredes rendelkezésemre bocsátott kis autóján indultunk korán reggel a limahamari szállóból, Salmijärviig a jegestengeri országúton. Salmijärvinél átvágtunk egy mellékútra, hogy elérjük a Nautsiban levő turista menedékházat, ahol vezetőm az ebédünket akarta megfőzni. Ki gondolt arra, hogy pár hónap múlva véres csaták színhelye lesz ez a vidék? Minden különösebb intermezzo nélkül értük el Nautsit, ahonnan visszaküldtük az autót. Nincs már szükségünk rá. Az út itt őserdőbe torkollik, innen már gyalog kell menni. A bükkfagerendákból ácsolt menedékházban nyílt tűzhely van, előre kikészített tüzelőfával. Itteni szokás, hogy a távozó vándor valami fát és száraz gallyat szed össze a környéken, hogy az ujonnan érkezettek ne kelljen sokat veszköznie, amíg tűzre vaiót talál. A lappföld iratlan udvariassági szabálya, a melyet mindenki szigorúan betart. Mi is megesszük, mielőtt távozzunk.

Úvegvékony jégréteggel bevont erdei ösvényen bukdácsolunk nehézkesen. Vezetőm úgy szaglászik és vizsgálja a földet, mint egy vadászkutya. Most tényleg ez a szerepe. Meg kell találni a rénszarvasok nyomát. Nincs szerencsénk. Kezdek kifáradni. A hideget is érzem már. Hiába, nem vagyok

hozzászokva az ilyen fárasztó kirándulásokhoz, s mikor egy befagyott tó síma jégükre csúszkálunk át, kiráz a hideg. A második vagy harmadik tó után, már nem tudom biztosan, vezetőm diadalmasan felkiáltott. Rénszarvas nyomokat talált a hóban... Egyenesben vagyunk, gondoltam, s követni kezdünk a nyomokat, amelynek okvetlen a karámhoz kell vezetnie, s ahol karám van, ott lappokat is találunk, tehát sátrat, tüzet, eleséget, védelmet az éjszakára. Gyanusan esteledett már, veszélyes lett volna az éjszakát a szabad erdő hidegében tölteni.

Elvesztettük a nyomot, s lehet, hogy talán ezzel elvesztünk mi is. Pedig már alig bírom tovább. Rendkívül kimerített a több mint ötórás gyaloglás, a nehéz, hol síkos, hol süppedő terepen, állandóan kegyetlenül erős ellenszéllel. Társam is látja, hogy kimerültem és egy fatörzsre mutat. Üljek le oda.

Durván ráz valaki... A vezetőm áll előttem mosolyogva. — Még csak az hiányzik, hogy elaludjon — mondja korholóan. Mindjárt célnál vagyunk. Hallgassa csak. Tölcsért csinál a kezeiből és kiabálni kezd: — Hamilla... Hamilla... — Az erdő tulsó oldaláról hallatszik valami válasz. Nem értem mi, de kétségtelen emberi hang. — Akiket kerestünk — mondja vezetőm. — Menjünk!

Éjszakai pihenő a nomád lapp család sátra alatt

Végre ritkulni kezdtek az erdő amegy is kopár, havas fái, még pár lépés és kiérünk belőle. Kis sátor négy sátorral, amelyek nyitott tűz körül csoportosulnak. A tűz mellett egy öregasszony foglalatoskodik. Éppen egy nagy hasábot dob a lángok közé, amikor hozzálépünk. Vezetőm köszönti és pár szót mond neki reám mutatva. Nyilván elmondja, ki vagyok. Az anyóka helyeslően bólint, azután tovább görnyedez a tűz körül, látszólag nem sokat törődve velünk. Vezetőm ülést rögtönöz és helyet kínál. A tűz felett vasnyársra erősített kondérban leves fortyog, benne rénszarvas hús puhul, kellemes illatot terjesztve.

Kutyaugatás hallatszik az erdőből és kisvártatva három hatalmas kutya ugrálja körül örvendezve a tüzet. Furcsa színük van. Vörösek mint a rókák, de szép nemes a fejük és szemükben emberi értelem. Sarki kutyák. Tiszta faj. Csakhamar megjelennek a férfiak is. Nem a festői lapp ruhát viselik, hanem bőrkabátot és nadrágot, vastag prémsapkát fülvédővel és rénszarvas kesztyűt. Ők is mint régi ismerőst üdvözlik a vezetőt, aki megint bemutat. Finn szavak, ezúttal megértem... Unkarileinen sanomalehti (magyar ujságíró.) A házigazda helyeslően bólint és látszólag nem lepődik meg, mit keresek itt az isten háta megett, vagy ha meg is lepődött, nem mutatja. Az ujonnan érkezettek melegednek egy ki-

csit a tűznél, majd az anyóka fatányérokat oszt szét és abba egy rézbögréből, amely eddig a parázs között állt, kávét tölt. Tányérból isszuk a forró kávét apró kortyokban. Itt is sózzák, de azért egészen jól ízlik, bár kevés kávé íze van. Olcsó minőség. Kávészálás után a férfiak visszamennek az erdő szélére és fát nyújtenek az éjszakára. Vezetőm is, én is velük tartunk és segíteni akarunk, de udvariassan leintenek.

Fagyújtás után újra körülüljük a tüzet. Vacsorázunk. A rénszarvasleves kitünő, csak a benne úszkáló burgonya fagyos egy kicsit. A húst a házigazda szeleteli fel egy élesre fent törrel, a híres „pukoval”, amelyet minden finn ember állandóan magával hord. Kezükbe veszik a vöröses-barna húst és jóízűen csámcsogva rágják. Nekem vékony szeletekre kell vágnom a fatányéron, különben nem bírnám enni. A rénszarvas hús ugyanis rendkívül szívós rostú, nemcsak farkasfogak, de vagyomor is kell hozzá.

A vacsora utáni eltöltött rövid időről a régiak avult stílusában úgy illene megemlékezni, hogy pipaszó mellett elbeszélgettünk, ami azonban költői tulzás lenne. Már tudniillik, ami a beszélgetést illeti. A lappok nyelvét nem értem, de ha érteném is, sokra nem mennék vele. Csupa szófukar ember ül itt körülöttem, beleértve a vezetőm, aki alig hajlandó

MOTT
vagy meg nem
MOTT
csak a vacsora a
MOTT

kérdéseimet tolmácsolni. A szeméből kiolvasni a szemrehányást: „minek ez a sok felesleges kérdés?”

Nehéz interjú ez itt, hallgatag férfiakkal és kellemetlen tolmáccsal a nyitott tűz mellett. Valamit azért mégis kiveszek belőlük.

A rénszarvas csordát körülményes dolog összehozni. Hetek, sokszor hónapok telnek el, amíg együtt van a vezérkar, az anyaállatok. Lasszószerű hálóval fogják össze, az állat elkeseredetten védekezik, belefurja szarvait a hóba, görcsösen megveti lábait, küzdeni kell vele a végkimerülésig. De ha az anyaállatokat összefogták, engedelmese követi azokat az egész csorda. A poroerotituson az erős állatokat szánhúzásra szemelik ki. A rénszarvasok füle mögé jelet égetnek vagy vágnak, innen ismeri meg a gazdájuk, amikor a poroerotituson ki-ki elválasztja és magával viszi a tulajdonát képező állatot. Tiltakozás vagy vita a tulajdonosok között ebben a kérdésben nincs. Körülbelül ennyit vettem ki a poroerotitusról házigazdától, akik azzal vigasztaltak, hogy másnap úgyméglátok mindent. Ezzel be is végződött a vacsora utáni társalgás, a kutyák is megrágták már a hóra hajtott csontokat, meg valami maradék húst, először őket fektetik le, hóra kásra borított zsákokba burkolva, azután mi is bevonulunk a sátrakba. Mohával hintett deszkalapon rénszarvas zsákok jelentik az ágyat. Nekem is jut egy, két takarót hoztam magammal és beburkolózom. Szorosan egymás mellett fekszünk, de az arcomon érzem, hogy a sátor ponyvája alatt minden oldalról erősen húz. Ujra át kell rendezni magam, hogy az egyik takaróval beboríthassam a fejemet is. Előbb azonban kilépek pár percre a sátor elé, gyönyörködni a csendben és a különös éjszakában. Sarki éj, gondolom, amelyen sárgászöld fátyol húzódik végig állandóan változó szeszélyes formákban. Északi fény. Füstös városi kávéházakban átespedt, meddő irodalmi vitákkal tulfűtött haszontalan éjszakáimra gondolok, valami végtelenül nyugodt kellemes érzés vesz rajtam erőt és nem bánom, hogy ezt is láttam. Visszamegyek a sátorba, újra beburkolok a prémes zsákba.

A. L.

SCALA-mozi

A legújabb idők legszenzációsabb filmje, az

Angol francia
szövetség

VII. Edward, Viktória királynő, Alexandra cárnő és koruk összes híres politikusa jelennek a filmben, mely André Maurois regénye után készült.

Film, melyet mindenkinek meg kell nézni!

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy matiné: Robert Taylor és Hedy Lamarr leggyönyörűbb filmjük, a

Trópusi mámor

A legköltségesebb világháború

Sir John Simon angol pénzügyminiszter többször utalt az angol alsóházban arra, hogy a jelenlegi háború

a világ legköltségesebb háborúja.

Angol szemszögből vizsgálva ezt a megállapítást, hozzáfűzte a pénzügyminiszter, hogy 1939 szeptember 1-én, a háború kitörésekor már a háborús felkészültség terheitől roskodó költségvetés másfélmilliárd font állami kiadást tüntetett fel. A háború kitörése a költségvetés főösszegét 2,4 milliárd fontra szőktette fel. Ez a költségvetési előirányzat azt jelenti, hogy

Anglia államháztartási kiadásai napi 7 millió fontot fognak rövidesen elérni, holott a háború kitörése előtt még csak 4,5 millió font körül mozgott az angol államháztartás napi terhe.

A világ legköltségesebb háborújának kiadásai felemésztik Angliában az évi nemzeti jövedelem nagyobb felét. Ez a körülmény mutatja, hogy Angliában az adózás milyen terheket ró az adóalanyokra. Az angol pénzügyminiszter utalt is egyik régebbi alsóházi felszólalásában arra, mennyire igazságtalan annak a népszerűnek látszó, de alapjában téves megállapításnak hangoztatása, hogy a nagy vagyonok és jövedelmek Angliában nem adóznak megfelelően. Rámutatott arra, hogy a 180 millió fontot kitevő nagy jövedelem az érvényben levő jövedelmi és rendkívüli, továbbá örökösödési adók révén 160 millió font erejéig adózik, vagyis összjövedelmük csökken az adók levonása után 11 százalékra, amire az angol adózásban még nem volt példa.

Angliában nem vált ki az adókulcs fokozatos felfelé csavarása nagyobb elszörnyűködést, mert ott mindig az az elv uralkodott, hogy sohasem kölcsön, hanem mindig adózás útján kell a közszükségletek kiadásait fedezni. Ezt a gyakorlatot követték az 1914—18-as világháború alatt is, amelynek 8,8 milliárd fontot kitevő költségeiből mindössze 2,2 milliárd fontot visel a jelenlegi nemzedék, míg a többit — annak idején — adózás révén teremtették elő. A kölcsönkibocsátással szemben mutatózó nagy ellenesnyv érdekes megnyilatkozása Keynes professzor legújabb javaslata, mely a háború költségeinek előteremtésénél a kényszertakarékosságot, vagyis

a kötelező megtakarítást tartja célravezetőnek.

Ez a javaslat abból indul ki, hogy a háború folyamán a munkabérek fokozatosan emelkedni fognak s a minimális munkabéremelkedést 5—10 százalékra teszi. A munkabérből élők vásárlóereje legalább évi 500 millió fonttal fog emelkedni és a gazdasági erőfeszítések növekedésével még ennél nagyobb méretű emelkedés is előfordulhat. Összhangba kell tehát hozni a munkabéremelkedését az ár- és költségvetési politikával, ami azt jelenti, hogy az emelkedő jövedelem ne eredményezzen nagyobb vásárlási lehetőséget, hanem mint megtakarítás, a háború terheinek viselésére szolgáljon. Az emelkedő jövedelem egy részét a postatakarékpénztárnál — megfelelő kamatozás mellett — zárolt betétként kell elhelyezni s ilyen módon már az első háborús évben 3—400 millió font megtakarítás érhető el. A kényszermegtakarításnak ez a formája az infláció kikerülését vonná maga után.

Franciaországban is a háború pénzügyi terheinek előteremtésére a legszigorúbb takarékoság jegyében folyik. Reynand francia pénzügyminiszter közvetlenül az új év előtt vázolta a francia állampénzügyi helyzetet s többek között kiemelte, hogy a költségvetés főösszege éppen a kétszerese a két év előtti költségvetés kiadási tételeinek és a költségvetési egyensúly csak egy takarékosági rendszer keretein belül tartható fenn. A háború terheinek elviselését megkönnyítette az a körülmény, hogy Franciaországba 1939 folyamán a korábban kimenekült tőkéből mintegy 60 milliárd frank áramlott vissza. Feltehető, hogy ennek a tekintélyes összegnek több, mint a fele, vagyis 34 milliárd frank a háborús hónapok alatt tért vissza s a tőkeáramlás azóta is szakadatlanul tart. Ezek a visszatérő tőkék lehetővé tették, hogy Franciaország arany- és devizakészletével még az eddigénél is óvatosabban és nagyobb takarékosággal gazdálkodjék és a külföldi vásárlások ellenértékét se a meglévő készletek terhére fizessék ki, hanem a visszaáramló tőkékből egyenlítsék ki.

Az inflációtól való merev elzárkózás jellemzi a francia háborús pénzügyi gazdálkodást és egyelőre adópolitikai intézkedések révén teremtik elő azokat az összegeket, amelyek mint rendkívüli kiadások szükségesegek az államháztartás számára. Még a belső kölcsönök kibocsátásától is tartózkodnak, minthogy az adott hely-

zetben a szigorúan keresztülvitt költségvetési takarékoság — párosulva az elasztikus adózási rendszerrel — fedezi a rendkívüli kiadásokat.

Hasonlóképpen megfeszített takarékoság jellemzi a német pénzügyi hadviselést is. Elsősorban adópolitikai intézkedésekkel kívánják a többletkiadás egy jelentékeny részét biztosítani. Amíg az 1932—33. évben 6,6 milliárd márkát tett ki az adóbevételek összege, addig ebben a költségvetési évben már a 24 milliárd márkát fogja elérni.

A 88 milliárd márkát kitevő nemzeti vagyon 30 százalékát emésztí fel a közszolgáltatás,

míg 1913-ban 45,6 milliárd márkát ért el a nemzeti vagyon s ez csak 4,1 milliárd márká erejéig adózott. Háromszorosára emelkedett tehát az adózás kulcsa Németországban s ez a felemeit adótétel is a legnagyobb takarékoságot parancsolja a német kincstár számára. Kidolgozták a „haditakarékosság” tervét, amelyre Funk gazdasági miniszter újví salzburgi nyilatkozatában utalt. Ennek a tervzetnek az a lényege, hogy a magángazdaság tartózkodjék a fölösleges vásárlásoktól és csak az adott helyzetben elengedhetetlenül szükséges cikkeket szerezze be és a jövedelem fölösleges részét — mint megtakarítást — takarékpénztárban helyezze el. Ezáltal a fogyasztás csökkenni fog, viszont az emelkedő jövedelem egyik hányada a háború pénzügyi céljainak elérését fogja szolgálni. Ez a terv hasonló a Keynes-féle elgondoláshoz, azzal a különbséggel, hogy az összecszerűség megadása

Lebontják a budapesti Angol Királynő szállodát, Deák Ferenc egykori rezidenciáját

Budapestről írják: A Vigadó fényes parkettjén, a nagy csillárok alatt a farsang színes báljai pezsegnek. Hajnalonként kipirult arcú fiatalok, prémekebe burkolt, ezüstcipős leányok jönnek ki a lehetlennél is hidegbe s mennek a Duna felé, amelyen most vonul a jég, éppúgy, mint 1867. telén, amikor Deák Ferenc itt lakott ebben az uccában, a szemközti sarkon, az Angol Királynő-szálló egyik elsőemeleti szobájában.

Vannak épületek, amelyek épp olyan jellegzettségei egy kornak, mint a nagy államférfiak, a nagy történelmi tettek, amelyeknek emléke hozzánk fűződik. A múzeumlépcsőn most is látjuk gondolatban Petőfit, felemelt karral, pedig kilencvenkét esztendő fellegei szállottak el nevezetes szereplése óta. Az Angol Királynő-fogadónak, ennek a szürke palotának három emeletes, zsaluzöld ablakos háztömbje szintén ilyen történelmi épülete a régi Pestnek. Az Angol Királynő-szálló a kiegyezés korának, Deák Ferenc dicsőséges működésének színtere és tanuja.

BONTJAK A SZALLODAT

A boltíves bejáratnál vörös márványtáblán arany betűk hirdetik: itt lakott Deák Ferenc 1859-től 1873-ig. Tehát azokban az időkben, amikor a kiegyezés Magyarország és a Habsburg-dinasztia között létrejött.

Zalamegyei magányából a fővárosba költözött. Tizennégy esztendőt töltött az akkori Pest leghíresebb szállójában, az Angol Királynőben, amelynek tulajdonosa akkor Marshall József volt, III. Napoleonnak és az orosz cári udvarnak híres szakácsából lett fogadós, az 1867-i koronázási ebéd rendezője.

A mostani bálozók az Angol Királynő-szálló oldalán ezekben a napokban a legfelsőbb emeletről induló cserépesútszatót látnak, állványokat, foglalatukból kilazított ablakokat, társzekereteket a ház előtt, malterpor ködlését, hórúkkózó kocsisokat, palért, porosarcú kőműveseket. Bontják Deák Ferenc egykori hadiszállását, az Angol Királynő-szállót, megdobbant a csákány a történelmi nevezetességű épület oldalán, mint az árverező kalapácsa a dobra került műkinesen.

HÉT MÁRVANYTÁBLA, HÉT HIRES NÉV

Ahogy belépünk a kapuján, jobboldalt a Deák-emléktábla úgy áll a nagy sürgés-forgás közepén, portól hamvasan, létrákkal körültámasztva, mint ami a legkevésbé fontos itt. Ahol a portásszoba volt, kékkötényes, csizmás, berliner fejkendős budakeszi lányok várakoznak. Bokáig ér a cementtörmelék, a vörös kőpadló poros és csikorog, a lépcsők előtt hevenyészett barrikád, rajta egy cédula: Bontási iroda. Egy svábasszonyt adnak mellénk, ő kalauzol végig a történelmi hírességű szobákon, ahol a levegő köhögtes, mintha Deák pipájának füstjét szívna be

A siker egyik legfontosabb tényezője az egészség

Mindannak dacára, hogy ez köztudomású dolog és hogy a gyomorunk tevékenysége révén nagy fontosságot keli tulajdonítani, senki sem fordít kellő gondot szervezetünk eme részére.

Mérték nélkül nyelünk le mindent és minden órában. Ezért nem létezik ember, aki egy bizonyos kor elérése után ne panaszkodna gyomor-fájdalmakról és zavarokról. Gyomrunkkal szembeni visszaélésünk elkerülhetetlen eredményei a gyomorbagok és mindenféle bántalmak.

A modern orvostudomány sikeresül fel-fedezni egy olyan gyógyszer, amelynek az a nagyértékű tulajdonsága, hogy a legmakacsabb, 10—15 éves gyomor- és bélbetegséget, valamint vese-, epe- és májbetegedést rövid kúra után tökéletesen kigyógyít. A világhírű amerikai GASTRO-D. készítményről van szó, amely minden országban kipróbálva lévén, milliányi embert gyógyított meg, miáltal valóságos áldást jelent az emberiség számára.

„GASTRO-D.” kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszer-tárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

nélkül tüzi ki a takarékoság erélyes megvalósítását a háború legfontosabb pénzügyi eszközéül.

Mindezek az itt ismertetett takarékosági tervek arra vallanak, hogy a háború — szinte beláthatatlan összegeket képviselő — terheit arra a nemzedékre kívánják az összes államok áthárítani, amelyik kénytelen volt a háborút vállalni.

az ember, pedig csak a felvert por, az elfogódottság fojtogatja a torkot. Üres ládákkal, lécekkal, emberek jönnek lefelé a lépcsőn, nészfoltos micisapka a fejükön, cigarettacsik a szájuk végén s a fejük felett, ott a kanyarodóban csupa emléktábla a fal. Gyorsan előkapjuk a ceruzánkat, papírt, s lejegyezzük a rajtuk valót, attól félve, elsodorja előlünk a XX. század tempója. Az egyiket azt olvassuk, hogy itt járt 1874. március 11-én I. Ferenc József is, Ausztria császára és Magyarország királya. Az asszony hasára tett kézzel, faarccal áll mellettünk, látszik, unja a dolgot. Az egyik emléktáblán ez aranylik: „Öfelsége Naszreddin Sah Kadsur Perzsia királya 1889. augusztus 26—29-ig való itt tartózkodása emlékéül.” Járt itt rajta kívül Milán király, Natalie királyné és Sándor trónörökös. Királyok és királynék, a mexikói császár és Rudolf trónörökös. Királyok és királynék, a mexikói császár és Rudolf trónörökös, ahogy ezt a hét emléktábla hirdeti.

AHOL EGY HIRES BESZÉD SZÜLETETT

A folyosón a szobák előtt már felszedve a padló. A szobák falán kék plajbással felírva, kőműves stílusban egy-egy jelszó: a fal térfogata centiméterekben, mellette: Eladva. A kandallókat már szétszedték, mögöttük a falon koromlehelte, barna folt, mintha a multak füstjétől lenne nikotinos. Sálás, akatatókás ügynökök nézegetik az „anyagot” mint az eladó tehenet a vásáron.

A szobákban a Pénzügyi Központ szállásozott legutóbb; a földön a törmelék közt egy-egy leszakított kartonon nyíl mutat a légtálmali óvhely felé. Deák Ferencnek és az akkori időknek emlékét már nem a csákány bolygatja meg, megbolygatták azt már ezek a cédulák. A svábasszony az egyik sarokban kis faladában mindenféle lim-lomot talál, vörös fabalta, kezébe vesz egy üres kis mustáros üveget, értékelgeti, megforgatja, újjával belenyul, mint valami szájba. Visszateszi, a láda füstől a portól.

Most lépünk a szobába, ahol Deák Ferenc lakott. Zölddel párnázott ajtók, koromlehelte árnyékos falak. Itt tanácskoztak éjszakánként Deákék a nagy csaták estéin, amikor nem kisebb tétbe ment a játék, mint a nemzet függetlenségébe. Ide jártak haditanácsra az akkori Magyarország híres politikusai. Itt született a második felirati beszéd, a melynek borotvaéles logikájára a bécsi udvar nem tehetett mást, feloszlatta az országgyűlést. Odaállunk az ablakhoz. Kint látszik a Duna az egymásra torlódo jégtáblák ezüstös pikkelyei. A sarokból a fehér fajansz kandallót már lebontották, egy tédrelő munkás feszegeti a padló parkettakockáit.

Lassan eltűnik egy darab mult.

Szegváry Mihály

Perlodont

FEHÉRITI A FOGAKAT ÉS ILLATOSITJA A SZAJÁT

Amerika leghiresebb börtönének keresztmetszete

Milyen az élet a Sing-Sing fegyházban. Rádió, zongora
virág és — villamosság

A newyorki vasutállomáson belül az ember egy helyi vonatba és Ossining felé tart. A Hudson-folyó partján szalad a vonat s alig egy félórát haladunk, már meg is érkezünk utunk céljához. A környék nem valami változatos látvány.

Mintha csak egyenruhába volna öltöztetve minden. Sok por, faházak színes cégtáblákkal. Faterraszók, kis kertecskékek. Nyugagyak az ajtók előtt, az emberek azokban fekvé töltek el estéiket és szabad vasárnapjaikat. Villany- és telefondrótok huzaljai a fatetők felett. A Hudson-tól felfelé azonban hatalmas épületkolosszus emelkedik, sűrű falakkal, olyan, mintha az őskorból származna. Ez a Sing-Sing fegyház, az örök viharok tanyája. A halál és gyors halál retgett, legendás birodalma.

AMI BELÜL VAN

A nehéz rácsos ajtón keresztül — megfelelő igazoltatás után — egy udvarba jutunk. Az igazgatóhoz tartunk s közben látjuk a hivatalnokok szép, tiszta kis szobáskait. Ez is Amerikára vall. Ha a Sing-Sing nem volna fegyház, azt gondolná a látogató, hogy valami nagy áruház irodájában van. Csak annyi a különbség, hogy itt valami súlyos, nyomott kedélyállapot nehezedik mindenre. Ez szüli a csendet. Ez ember nincs hozzá szokva ahhoz, hogy Amerikában ilyen kőköcskából emelt épületet lásson. Ez a kőköcska századokra emlékszik vissza. Az épületet hajdanában a rabok építették. Kézierővel. Nem gyári munka.

Kis szobáskákat pillantunk meg: a cellák. Olyan kicsik, hogy csak apró vaságy fér beléjük, semmi más. Egyik rács a másik szomszédságában, csupán a közbeeső fal választja el azokat egymástól. Százával állanak a kis cellák egymás mellett. Egyetlen élő embert sem látni. Őrséget sem. Mintha minden üres volna. A lépések hangosan visszhangzanak a szűk cellák előtti folyosókon. A folyosó nem éri el a méteres szélességet. Feltűnik itt-ott egy korlát, kerítés és egy szabad térség, egészen a vastag és kis ablakokkal ellátott kőfalig.

Egyetlen tekintettel száz cellát lehet egyszerre ellenőrizni. Minden mozgás, szökésre való előkészület az első pillanatban észrevehető. Azonban e tekintetben nincs nagy veszély a Sing-Sing fegyházban.

Minden emeleten csak egy fegyőr van, aki a legtöbb esetben fegyvertelenül teljesít szolgálatot. Ezzel meg akarják azt a lehetőséget szüntetni, hogy öt többen megtámadják és lefegyverezik. Tehát fegyver csak becsempészés útján kerülhet a rabokhoz. Ez a csempészés megtörténhetik repülőgéppel vagy más raffinált szélhámoság révén. A fegyőr sohasem tudja, hogy a legközelebbi rácsos ajtó nyitásánál nem repül-e gyilkos golyó feléje. Ez esetben a fegyvertelen fegyházőrrel a rab, a fegyverrel előnyben van. Ilyen esetek, — bár ritkán fordulnak elő, — adnak alkalmat a lázadásra.

Érthetetlenül kevés fegyházőrt lehet látni a Sing-Sing-ben. Minden folyosón egyet. Hatvan rabra jut egy fegyházőr. Statisztikai kimutatások szerint az összes hivatások között a fegyházőr hivatása a legveszélyesebb Amerikában. Az adatok számszerűen igazolják, hogy nyolcszor veszélyesebb helyzetben van a fegyőr, mint a lefegyverezett rendőrség embere.

Az utóbbi időben a fegyház modernizálására is gondoltak. Virágos kerteket, rádiócellát állítottak fel, sőt zongorát is vettek. És még így is középkorinak tűnik fel az egész környezet. Ünnepnapot alkalmával minden cellalako sült tyúkot, kompot-körítést, feketekávé és cigarettát kap.

Megint a korridoron haladunk. A cellákban festett vaságyak vannak. Olykor rádiókészülékeket, elektromos asztali lámpát és képeket látunk a falakon.

A HALAL SZOBAJA

Egymásután erős vasajtók nyílnak. Egyszerre csak megállunk. — „Ez az ut, amely a megsemmisüléshez vezet!” — mondja a fegyőrkapitány. A keskeny folyosók falain faszénnel, krétá-

Nagyszerűen működnek a finn mozgó-kórházak

Helsinkiből írják: A kerekek szabályos időközökben egyhanguan kattognak s a kegyetlen hidegben valami sírós mellékenéje van, ahogy a sín acéljához surlódnak. Odakünn éjszaka van és sötét. Az ablakon keresztül nem látunk semmit, inkább csak tudjuk, hogy havas, néptelen és végtelen sikon rohan velünk a vonat. Idebent csend van.

A műszeres asztal fémlábánál pirosruhás játékbaba üldögél árván. Nem tudom, finn, vagy orosz sebesültek szórakoztatására tették-e ide; az is lehet, hogy katona akarta hazavinni a gyerekeknek.

A vonat, amelyet lihegve huz a mozdony az éjszakában: katonavonat. Még pontosabban: kórházvonat, nyolc hosszú kocsiában az egymás fölött álló ágyakban bekötöttfejjű emberekkel, amputáltlábakkal, sóhajtó, nyöszörgő, vagy sápadtan, elcsigázottan mély álomba merülő sebesültekkel.

Ez a vagon a mütő. Mellettem egy fiatal orvos kuporog alacsony zsámolyon, fáradtan. Nincs kedvünk beszélni. Ő tulsokat dolgozott ma, én tulsokat láttam. A doktor harminchárom esztendő, egy helsinki kórházban volt orvos, mielőtt a háború kitört. Féléve nősült, felesége ugyanezen a vonalon közlekedő másik kórházvonaton teljesít szolgálatot. Hetenkint többször is egészen közel vannak egymáshoz, annyira közel, amennyi a két sín pár távolsága. Ha éppen nincs dolguk, az ablakból inthetnek is egymásnak. De több, mint egy hónapja, hogy szót sem váltottak s egyetlen kapcsolatuk a tábori posta...

EGY ORVOS REGÉNYE

Hogy másképpen is lehetne? Hogy kérhetné: helyezték át arra a másik vonatra, vagy a feleséget tegyék ebbe a mütőbe?

Ezt kérdeztem tőle, de csak a fejét ingatta. — A szolgálat az első, — mondta aztán sokára.

Igen, a szolgálat most mindennél fontosabb. Ezzel a szóval, ezzel az egyszerű, hideg és tárgyilagos szóval jelölik a hazát, az önfeláldozást és hősiességet.

Félórával ezelőtt fejezte be a doktor az utolsó mütétet. Nem volt nagy dolog, golyót kellett kivenni egy szép, nagy, szőke fiu karjából. Szerencsére csontot nem talált, pár hét múlva egészséges lesz megint, mehet vissza a front-ra. Úgy tért magához az étermámorból, mintha itt lett volna. Ismerjük ezt a kábult érzést, sokszor láttuk már a szemek bizonytalan pillantását, a zavart és részeg kis mosolyt s hallottuk a hadaró, össze-vissza beszédet.

Ez a katona is így ébredt. Azt mondja a doktor: menünk, nézzük meg, mit csinál.

A mütőkocsiban rend van már, az éjszaka nem lesz semmi dolgunk. A linoleumos padlók felmosva, fertőtlenítőszer hűvös lleta árad róla, a műszerek csillognak, az asztal fölött a reflektor szeme kialudt.

Hát gyerünk.

Külsőre vonat ez is, mint a többi: hosszú Pullman-kocsik egymáshoz akasztva s összeköt-

val irott betűket és szavakat látunk. Ujra cellák következnek, tágabbak, kényelmesebbek. Azok, akik ezekbe a cellákba kerülnek, a halál mesgyénjén állanak. Ennek ellenére vidám nevetés hallatszik a cellákból. Hangok és egyes szavak hangzanak el, amelyeket nem ismerünk, nem értünk. E szavak után újra nevetnek. A siralomháznak külön tolvajnyelve ez.

Most olyan ajtó következik, amely nehezen és lassan nyílik. Olyan ajtó, amely örökre bezárul mindazok részére, akiknek fejére a törvény szava halált parancsol. Kopár, üres szoba következik ezután. Egy szoba, minden butordarab nélkül — és mégis van valami benne, amit nem lehet szavakkal kifejezni, amelyet csak érezni lehet. A közepén ennek az egyszerű, üres szobának egy szék van, szíjak, övek, sinek veszik körül. Drótok csüngenek ki belőle. Ez a szék erősen és keményen van kifaragva. Olyan, mint valami modernizált középkori pellengér. A szobában csak egy lámpa ég, nyomott csend uralkodik itt. Ez a halálszoba, itt áll a villamosság.

Kívül virágok nyílnak, lejjebb, a házak födelei felett csillog a Hudson. Hátunk mögött a kellemetlen nevetés teljesen elmarad. A vonat dübörgése elnyel mindent. Mögöttünk, a barna gőzölgésben, elsüllyed a köves erődítmény.

ve azzal a bőrharmónikával, amivel a gyorsvonat vagonjait kapcsolják sorba. Valaha ezekben is fiúké voltak, meg padok, de a válaszfalakat és az üléseket eltávolították s helyükre egymásfelé ágyak kerültek.

Egészen új még minden: ragyog és a festéknek friss a szaga.

A berendezés legnagyobb része hadiszákmány, nemcsak a műtőszerek, hanem a kötözőanyag is.

Halványkék lámpák égnek, félhomály van s a meleg csendben az emberek alszanak. Az első kocsiban csupa könnyű sebesült, — már viszonylag könnyű, — s a fiúk a fehér párnán, tiszta takaró alatt, bizonyosan hazaálmodják magukat.

AZ OROSZ SEBESÜLTEKEL BAJ VAN

Keresztülmegyünk az összekötő vashídon, pillanatig halljuk a kerekek kemény csattogását, aztán az ajtón belül a vöröskeresztes nővér köszön ránk:

— Jó estét.

A doktornak jelenti, hogy az egyik amputáltlábú fogoly nyugtalan s a láza magas.

Az orosz ott fekszik az alsó ágyon, borotvált arca hamuszürke, szemében fájdalom és remény. Hogy meglátja az orvost, a fehér köpenyt, egyszerre gyorsan, hadarva beszélni kezd, sírós hangon. Nem értem, hogy mit mond, de gondolom: panaszkodik.

Altatót kap.

Ügyetlenül küzködik a tablettával, félpohár vizet is megiszik, míg végre lemegy a torkán. Mialatt vele bajlódunk, a kocsis tulsó végéből ismétlődve, szinte szabályosan: egy jajszó és egy sóhajlás után hallom:

— Boga... Boga...

A szovjet birodalmának sebesült katonája fohászodik ott ahhoz, akinek otthon a nevét se szabad kiejteni. Az Isten hívja...

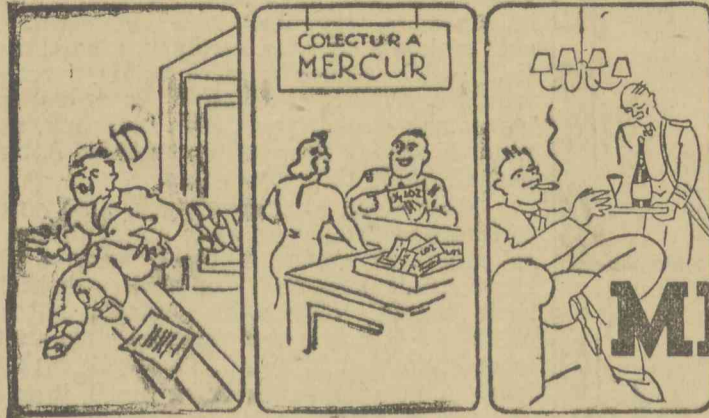
Szegények, ha fájdalmaik nem volnának, milyen jól érezhetnék magukat... Mikor vonatra kerültek, megfürösztötték őket s tiszta ruhát kaptak, meleg ételt, jó szót. Ami rajtuk volt, az utolsó kapucsiáig elégették.

Itt aztán már nincs különbség finn és ellenség között, csak sebesült van, beteg, nyomorult ember, akin segíteni kell. A kedvesnővér épp úgy föléje hajlik a kinlódó, végtelen éjszakát nehezen átvirrasztó, nehéz sebete esett oroszoknak, mint a szomszéd ágyon annak a finn őrmesternek, aki haslövést kapott. Épp úgy megtöri a verejtékes homlokát, vizet ad neki s beszél hozzá halk, megnyugtató hangon.

A harmadik kocsiban járunk, mikor a mozdony lassítani kezd, fékek csikorognak s aztán megállunk. Egy pillanatra leugrunk a lábunkat megnyújtóztatni. Valami apró falusi állomáson vagyunk, az épület sötét, épp úgy, mint ahogy a vonat ablakain sem szűrődik ki szemernyi világosság.

Csak a mennybolton ragyog fehérén az északi fény.

Simonyi Mihály.

Sohasem tudta volna ezt az álmát megvalósítani, ha nem vásárolt volna Állami Sorsjáték sorsjegyet a

MERCUR sorsjegyjáradánál.

Legközelebbi húzások FEBRUAR 15. és 18.-án

MERCUR
ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Helyi cím: TEMESVARI BANK ÉS KERESKEDELMI R. T.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

E K

Testvéreim, ha egy a cél, olyan mindegy, ki a vezér ...

Összel megnépesül az ég, magasan zúgva száll az ék.

A darvak éke egyszer itt, máskor meg ott meg-megtörik,

De helyre áll és ék marad, véghetetlen ég alatt.

A véghetetlen ég alatt vezérük az ék alak

Gondolatuk az örök élet, az hajtja őket szállni Délnek,

Vissza is az vezérül őket az vet rájuk gyönyörű féket.

A sok darú egy orrt szegez és egyesült szárnyal evez.

S repül az ék, halad, mint egydaló, egethasító óriási darú.

Erdélyi József.

— Meghalt a repülés egyik úttörője. Párisból jelentik: Farman Dicks, aki két testvérel együtt a repülés egyik úttörői közé tartozott, szombaton délelőtt meghalt.

— Az Egyesült Államok elnökjelöltje. New-yorkból jelentik: Garner, az Egyesült Államok alelnöke, levelet küldött George szenátornak, a melyben megerősíti azt az elhatározását, hogy bejelenti a demokrata-párt elnökségének a köz-társaság elnöki méltóságára való jelöltetését.

(—) Készül a városi költségvetés. Disela Pavel városi pénzügyi tanácsnok Bucurestiből, ahol a belügyminisztériumban az új városi költségvetés irányelveiről tárgyalt, hazaérkezett. A város pénzügyi osztálya már megkezdte munkálatait az 1940—1941 évi költségvetésének összeállítására. A városi költségvetés — a vállalatok nélkül, amelyek mint kereskedelmi vállalatok önálló költségvetéssel dolgoznak — körülbelül százötven millió lei végösszegű lesz. A városi költségvetésbe a nemzetközösségi iskolák támogatására is megfelelő összeget fognak fölvenni.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

(—) Olasz zeneszerző hangversenye a városi színházban. Corini, a híres olasz zeneszerző és zongoraművész szombaton, február 10-én, este kilenc órakor a városi színházban hangversenyt rendez.

Próbálja ki a

„Philips“ rádiót
és nem vesz más márkát

— Az állam veszi át az ócskavas kereskedelmet. Bucurestiből jelentik: Az Országos Fémhivatal törvénytervezeten dolgozik, amely az ócskavas gyűjtésére és annak felhasználására vonatkozik. A javaslat értelmében az ócskavas vásárlásait külön erre a célra létesített hivatal végezné és egyben megszüntetné az ócskavas kereskedelmet, amelyet kizárólag az állam végezhetne. Az ócskavas számszámok kereskedelme továbbra is szabad marad.

— Sok gyomorbeteg ember nagy megkönnyebülést ér el, ha félórával étkezés előtt egy-két evőkanálnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet vesz be. Kérdezze meg orvosát.

(—) A református nőszövetség húshagyó keddi teaestje. A temesvári református nőszövetség húshagyó kedden, február hatodikán, este nyolc órakor teaestét rendez a református házban lévő gyülekezeti termében. A teaestén pompás kolbászt és friss farsangi fánkot is felszolgálnak a háziasszonyok. Az est iránt széleskörű érdeklődés mutatkozik.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő párok kötötték házasságát: Popescu Dumitru vendéglős és Grigor Maria, Jorgován Milos mészáros és Kiefer Erzsébet, Papp János műszerész és Sztanatyev Olga, Dragoi Ioan pincér és Margan Siminia, Szappanos Gyula iparművész és Herbst Adél, Franz Károly mészáros és Bálint Berta, Blau József női fodrász és Kocsi Gertrud, Regdon Árnád pincér és Császár Erzsébet, Georgescu Constantin vasúti lakatos és Alter Klára.

(—) Unitárius istentisztelet. Ma, vasárnap, február negyedikén, délután öt órakor az evangélikus templomban Nagy Zoltán unitárius lelkész istentiszteletet tart.

— A KÖOLAJ KORMÁNYBIZTOSSÁG TANÁCSADÓI. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium a kőolaj-kormánybiztosság tanácsadó bizottságába két évi időtartamra a következő tagokat nevezte ki: Netta Xenofon, Niculescu Mircea, Constantinescu Nicolae alezredes, Scarlat Spacu tábornok, Popescu Pascal mérnök, Popescu Ilie, Krupensky Al. mérnök, Zanescu Al. és Teodorescu Ioan.

(—) Műkedvelői előadás. A Katolikus Népszövetség erzsébetvárosi Juventus Salvator ifjúsági csoportja ma, február 4-én, délután négy órakor a Kiefer-féle vendéglő nagytermében jótékony célú előadást rendez. Bemutatásra kerülnek különböző egyfelvonásos színdarabok és jelenetek. Az előadás után este kilenc órakor tánc kezdődik.

Elejtett szeméit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota

(—) Elmaradó zsidó kultúrelőadás. A temesvári izraelita hitközség közli, hogy a vasárnap, február 4-én, délután hat órára hirdetett kultúrelőadása technikai okokból elmarad.

(—) Helyreigazítás. Február harmadiki kelettel megjelent lapunk Kórházban című versét Kotzmuth Artúr, a jeles bánági költő írta és az aláírás tévesen jelent meg Kozma Artúr-ként.

(—) Gyász. Tóth Jánosné, szül. Schmidt Matild, 61 esztendőskorában, boldog házasságténeke negyvenkettedik évében hosszas szenvedés után meghalt. Gyászolják: mélyen sújtott férje, Tóth János nyugalmazott vasúti állomásfőnök, gyermekei: Sándor, Ervin és Margit, menyei és unokái, valamint széleskörű rokonság. Temetésre nagy részvét mellett tegnap délután fél négy órakor ment végbe a római katolikus szertartás szerint az erzsébetvárosi temető kápolnájából. Lelki üdvéért az engesztelő szentmiséldozatot hétfőn, február ötödikén, délelőtt kilenc órakor mutatják be az egék Urának az erzsébetvárosi plébániatemplomban.

(—) Vig tarka estét rendez szegényei fa-szükségleteinek fedezésére a józsefvárosi izraelita nőegylet február nyolcadikán, este kilenc órakor a zsidó kultúrotthonban. A mindennapi élet gondjai közepette üdítőleg hat az olyan kapcsolódás, amely vig kedélyre hangol. A műsort Löw-Beer Sári és Grünberger Emil állítot-ták össze nagy gondossággal és megfelelő hozzá-értéssel. A műsort tánc követi.

Mozi

Shirley megmenti Amerikát

— A Corso-mozi új filmje —

Shirley megmenti Amerikát, ez a címe Shirley Temple legutolsó filmjének, amely a legnagyobb siker közepette került bemutatásra a Corso-mozgóban. A bájos kis művésznő ugyanis elhagyta nagy dicsősége színhelyét, a filmet, így ebben a darabban gyönyörködhetik utóljára já-tékában a közönség. Természetesen most is el-ragadtatást keltett. De osztoztak sikerében többi szereptársai is, különösen Charles Farrell, a kiváló komikus, aki állandóan harsogó derült-séget támasztott a nézőtérre és Bill Robinson, a remek táncos. A hangulatos szép filmhez ki-tűnő Paramount-híradó is csatlakozik, amely-ben Csáky grófnak Ciano gróffal történt velen-cei találkozása is látható.

MŰSOR:

Vasárnap, február 4.

APOLLÓ: A kalóz-sziget kincseinek titka I. rész (angol film.)

CAPITOL: Asszony a kormánynál (német film)

CORSO: Shirley megmenti Amerikát (angol film.)

SCALA: Angol-francia szövetség (francia film.)

Hétfő, február 5.

APOLLÓ: A kalóz-sziget kincseinek titka II. rész. (angol film.)

CAPITOL: Asszony a kormánynál (német film.)

CORSO: Shirley megmenti Amerikát (angol film.)

SCALA: Angol-francia szövetség (francia film.)

CAPITOL MA A POLLO

Az asszony kormányoz
LILIAN HARWEY és WILLY FRITSCH
a főszerepekben

A kalóz-sziget ki csének titka
Szenzációs kalandorfilm I. része

— Rózsaszűret című folytatásos regényünk lapunk mai számából technikai okok miatt kimaradt.

— Az angol uralkodó kitüntette az Ajax parancsnokát. Londonból jelenti a Rador: Az angol uralkodó pénteken a Buckingham-palotában kihallgatáson fogadta Woodouse tengerészkapitányt, aki a Montevideo melletti nagy tengeri ütközetben az Ajax cirkáló parancsnoka volt. A király a tengerésziszteletet a térdszalagrenddel tüntette ki.

— Új nevet kaptak Prága pályaudvarai. Prágából jelentik: Prága három főpályaudvara új nevet kapott. Az eddigi Wilson-pályaudvar neve prágai főpályaudvar, a Massaryk-pályaudvar neve, prágai Hiberner-pályaudvar és a Denlis-pályaudvar neve Prága-Moldva pályaudvar lett.

— Megőrült a vonaton. Bucurestiből jelentik: Izgalmas jelenetek játszódtak le a nagyszabású személyvonat egyik harmadik osztályú kocsi-jában. A szerelvény éppen egy alaguton haladt keresztül, amikor Darda Iosif katonai őrtülségi rohamában a mellette ülő utasokat késével összeszúrta. Hét személy könnyebb-súlyosabb természetű sebet kapott. Végül is a dühöngő katonát valaki febevágta úgy, hogy eszméletlenül összeesett.

— Kisderek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbélihurútjánál reggel felkeléskor gyakran már egy negyedpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Kérdezze meg orvosát.

— Jobban van az angol király. Londonból jelenti a Rador: György király állapotában javulás állott be. Az uralkodó már megkezdte a kihallgatásokat.

— Új román kereskedelmi hajó. Bucurestiből jelentik: Február 5-én a constantai kikötőbe érkezik a „Cavarna” nevű új román kereskedelmi hajó, amelyet az egyik külföldi hajógyár épített.

— Ottawa hercegének tragédiája. Ottawából jelenti a Rador: Izgalmas jelenetek játszódtak le az ottawai katedrálisban. Willeneuwe kardinális jelenlétében papszentelés volt és eközben William Fords, Ottawa hercege várakozóan összeesett. Az érseket eszméletlen állapotban nyomban kórházba szállították. Az eset hatása alatt egy asszony meghalt.

(—) Zsombolyai magyar bál. A zsombolyai Magyar Népkegyesség a Michels-féle vendéglő összes termeiben magyar bálát rendezett, amely az ideai farsang legsikerültebb mulatsága volt és amelyre a résztvevők mint kedves emlékre, sokáig fognak visszagondolni. A bál, amelyre nemcsak Zsombolya, hanem környékének magyarsága is felvonult, húsz magyar viseletű pár felvonulása nyitotta meg. A festői és színpompás felvonulás után a magyar ruhás párok különböző magyar táncokat mutattak be. A táncospartnak olyan hatalmas sikere volt, hogy a táncot meg kellett ismételnők, szünóra előtt pedig közkíváncsiakra megújraírni. Jókedvben nem volt hiány és a két cigánybanda, amely a tánchoz a zenét szolgáltatta, még a késő reggeli órákban is fáradhatatlanul húzta a talpalávalót. Hosszú évek óta nem volt a zsombolyai magyarságnak olyan pompás mulatsága, mint a mostani magyar bál.

Legolcsóbb

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Vasárnap, február 4-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a 10. Máj uccában levő Blumberg-gyógyszertár.

Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszalts gyógyszertár és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszertár.

Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszertár.

Józsefvárosban a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszertár.

Mehalában a Corvin gyógyszertár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszertára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Hétfőn, február 5-én a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Unirii téren levő Weisz gyógyszertár.

Gyárvárosban a Stefan cel Mare uccában levő Jahner R. gyógyszertár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Mária gyógyszertár.

Józsefvárosban az I. C. Bratianu uccában levő Diana gyógyszertár.

Mehalában a Corvin gyógyszertár, Ujkisodán pedig Panajoth Ernő gyógyszertára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Köhögés ellen
FAMEL
szörpöt MEGBIZHATÓ KÉSZÍTMÉNY.

— Nem tart tilést Brassóban a Magyar Népkegyesség. Kolozsvárról jelentik: A Romániai Magyar Népkegyesség kolozsvári központja hivatalosan a következőket közli: A Tribuna című kolozsvári lap február negyedik számában „Brassói konferencia” címen cikk jelent meg. A cikk szerint a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalán belül a Magyar Népkegyesség február 4-én Brassóban a székelyföldi gazdálkodók és intellektuelek részvételével gyűlést tart. Ezzel kapcsolatban a Népkegyesség központi irodája a következő közleményt bocsátotta ki: A jelzett időben Brassóban sem a Romániai Magyar Népkegyesség, sem a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának magyar alosztálya, illetve brassói tagozata nem tart semmiféle értekezletet, vagy gyűlést.

— Nyári időszámítás Angliában. Londonból jelentik: Február 15-étől kezdve Angliában bevezetik a nyári időszámítást.

— Élelmiszerjegyek Párisban. Párisból jelentik: A francia főváros tanácsa az élelmiszerjegyek bevezetése mellett foglalt állást.

— Byrd tengernagy expedíciójának eredménye. Washingtonból jelentik: Byrd tengernagy expedíciója több ismeretlen hegycsúcsot és egy szigetet fedezett fel. Tudományos körökben a felfedezésnek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Sí-felszerelések
cipők és az összes téli sportcikk új modellekben!
KECSKEMÉTI
TEMESVÁR, I.

(—) Halálozás. Szécsi Lipótné, született Spitzer Natália, 68 éves korában, rövid szenvedés után tegnap meghalt. Gyászolják fiai: Szécsi Sándor, Szécsi Ferenc és Szécsi Ernő, testvérei, unokái és kiterjedt rokonság. Temetése ma, vasárnap délután négy órakor a belvárosi temetőben, a zsidó vallás szertartása szerint megy végbe.

— Gyertyaszentelő ünnepe a Vatikánban. Vatikánvárosból jelentik: Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepét a Vatikánban hagyományos fényel ünnepelték meg. A megjelent előkelő közönség sorában a diplomáciai testület valamennyi tagja is helyet foglalt. A trónszéken ülő pápa előtt ezután 200 fiatal pár vonult el égő gyertyával a kezükben.

(—) A Népkegyesség főtitkárát keres. A Romániai Magyar Népkegyesség bányászati tagozatának elnöksége a tagozat főtitkár állására pályázatot hirdet. Lehetőleg jogvégzettségű pályázók közelebbi feltételeket az elnökségi irodában (Temesvár, I., Bul. Regina Maria 8.) tudhatják meg, ahová a kérvények — rövid életleírással — február hó 15-ig benyújtandók.

vizvezeték szerelése és javítása

(—) Korcsolyák, ródlik, különböző vasárúrk és háztartási cikkek olcsón kaphatók Scherter Ott óvaskereskedésében, Temesvár, I., Eminescu ucca 5. szám.

(—) Fekete Mihály jubileuma. A február 18-iki vasárnap emlékeztetés ünnepe lesz a temesvári, színházat kedvelő közönségnek. Fekete Mihály régi ismerőse és barátja mindenkinek. Mindenki csodálattal nézte évtizedek kemény küzdelmét a magyar színészet ugarán. Amit Fekete áldozott a temesvári magyar színészetért, azt hálával és szeretettel kell neki a jubileumi estéken visszaadni. Zsúfolt házak az ünnepi előadásokon azt fogják bizonyítani, hogy érdemes hűnek lenni olyan eszményhez is, amely egy életen át küzdelmet, nemes önfeláldozást kér, de kevés anyagi eredményt ad. Február 18-án, Fekete Mihály harmincöt éves színészi jubileumán, mindenki ott lesz a színházban, hogy egy jeles színész iránti őszinte szeretetét és művészi munkájának igaz méltánylását tolmácsolja. Igyekeznek mindenki jó helyet biztosítani magának. A városi színház pénztára máris elfogad előjegyzéseket.

— Adóvisszaélésekről frott cikk miatt 2000 leire ítéltek egy újságíró. Kolozsvárról jelentik: A katonai törvényszék ma tárgyalta Leitner Zoltán dr., ismert nagyváradi lapszerkesztő, a Néplink című zsidó hetilap szerkesztőjének sajtóperét. Leitner Zoltán dr. még 1933-ban „Jöjjön közénk Madgearu” címmel cikket írt lapjában és abban feltárta a Nagyváradon és környékén elkövetett adóvisszaéléseket. Az ügy tárgyalására csak most került sor és a katonai bíróság a lapszerkesztőt 2000 lei pénzbüntetésre és 500 lei perköltség megfizetésére kötelezte.

(—) A lugosi kereskedelmi kamara új kormánybiztosa. A lugosi kereskedelmi és iparkamara kormánybiztosának Curutiu Victor lugosi ügyvédet nevezték ki, aki azelőtt Szörény megye prefektusa volt. Az új kormánybiztos alaposan ismeri a megye kereskedelmi és ipari helyzetét és kinevezése általános megleléssel találkozott.

Az 1940 évi Bécsi Mintavásár

A Németországba való beutazáshoz ebben az évben beutazási vizum szükséges. Ezt a vizumot a Bécsi Mintavásár látogatói ingyen kapják. Előfeltétel az, hogy az 1940. március 10—17-e között tartandó Bécsi Mintavásár látogatására a vásár képviselőjétől idejekorán kérje a beutazási vizumot. A vizum sáma és idejében való beszerzése csak abban az esetben lehet biztosítva, ha a látogató legésőbb 1940. február 20-ig személyesen jelentkezik a Bécsi Mintavásár bucurestii képviselőjénél, Str. Caimatei 16. II-ik emelet. Telefon: 5—25—33. Későbbi jelentkezés esetén késsedelemmel és esetleg külön költséggel kell számolni. A mintavásár látogatóinak saját érdekében áll, hogy a Bécsi Mintavásár képviselőjével idejében érintkezésbe lépjenek.

A Bécsi Mintavásár romániai képviselőjének vezetősége

(—) Világnézeti előadások. A Katolikus Női Misszió józsefvárosi szervezete február tizenkettőtől huszonkettedikéig a józsefvárosi katolikus fiúiskola nagytermében mindenkor este félkilenc órai kezdettel világnézeti előadásokat rendez. Ezeknek műsora a következő: február 12: megnyitó, tartja Pacha Ágoston megyéspüspök, utána A szenvedés nagy kérdése címen beszél Fodor József, a Katolikus Népszövetség bányászati titkára, február 14: Török László hit-szónok: Az Isten szenvedése az emberért, február 15: Török László: Nagy emberek, nagy szenvedések, február 19: Búzás Gerő dr. plébános: A rossz küzdelme a jó ellen, február 20: Búzás Gerő dr.: Az egyház és sírásói, február 22: Csipán Christolog dr. teológiai tanár: Az új kö-zépkor.

Szerkesztői üzenetek

Gy. J. Orsova. A kéredezett cím: Vornicenii, Judetul Suceaca, Bucovina.

Hatvanhat éves nyugdíjas. A szóbanlevő engedélyre nincsen szüksége.

HIRSCHL
TEMESVÁR, III. Treboniu Laurean-ucca 5.
Telefon: 16—76.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Dunai Sándor Jenő, Manzarina Teofil, Imbroane Liana Sofia, Bot Stela.

(—) Halálozások. Meghaltak: Sárbu Constantin huszonhat éves, Keller Izidor ötvenhárom éves kereskedő, Schmelka Antal ötvenkét éves szobafestő, Mayer József János ötvenhat éves hentes, Szécsi Natália született Spitzer hatvannyolc éves, Galuska Gusztáv egy éves, Carabeti Iosif ötvenhat éves napszámos, Fekete József ötvenhat éves kovács, Witalzski Szidónia született Graszl hatvannégy éves, Wiener János ötvenkét éves lakatos, Roland Terézia született Appel ötvenkét éves, Tietz József dr. ötvenkét éves ügyvéd.

MAGYAR NÉPMŰVELŐ

Az „Ezer tó országa“

A múlt század első évtizede jelentős változást idéz elő a finn nép életében. Napoleon az 1807. évi tilsiti békében Finnországot elszakítja Svédországtól és I. Sándornak, a minden oroszok cárijának ítélte oda; a cár egy éven belül el is foglalja a területet. A finnek hat évszázadon át éltek svéd uralom alatt; államrendezésük és magasabb, polgári műveltségük svéd jellegű volt; hitük a protestáns luteránus hitvallás. A tilsiti béke alapjaiban rendítette meg a finn közösségi életet: a svéd műveltséggel szemben alacsonyabb színvonalu keleti szláv műveltség, a protestáns kereszténységgel szemben a bizánci ortodoxia jelentkezik: a svéd és az orosz életforma áll egymással ellentétben, a finn nép a klátástalanság zürzavarába kerül. Arvidson szállói gévé vált mondása ébreszti fel a lelkeket: „Routsalaisia emme enää ole, venäläisiä emme voi tulla alkaama siis Soumalaisia.” (Svéddek többé nem vagyunk, oroszokká nem lehetünk, legyünk hát finnek.

A mai finn élet innen veszi kezdetét. Nem céltalan harcra fognak, hanem a népi-nemzeti művelődés oltalmazó erősségeit kezdik építeni. Megindul a finn néprajzi mozgalom, páratlan erőre kap a népnevelés, s egy évszázad leforgása alatt valóban sikerült a finnből finnt teremteni, a nép nemzetisége megmaradt, s az csak természetes következmény, hogy a világháború eldőltevel Finnország önállósult. Nem volt szükség diplomáciai erőszakra, a zöld asztal mellé ülő katonák és politikusok behálózására: a finn nép akkor már ország-világ előtt bebizonyította, hogy tehetsége, műveltsége, öntudata, szervezőképessége egyként arra jogosítja, hogy helyet foglaljon Európa szabad nemzeti sorában. Tudósai, költői, a feltárt népi hagyománykincs, különösképp a páratlanul szép népi eposz, a Kalevala, őszinte csodálatot váltottak ki e kis nép iránt, mély rokonszenvet ébresztett az „ezertó országá”-nak nagy erőfeszítésektől soha vissza nem riadó nemzete. Ime, most, amikor a kicsiny ország, (területe 388.279 négyzetkilométer, lakosainak száma 3.500.000) földrajzi helyzeténél fogva összeütközésbe került Szovjetországgal, s izgalmas nemzetközi bonyodalom támadt léte körül, a világ szeme szokatlan érdeklődéssel és aggodalommal tekintett a rideg Észak e meleg szívi népének hazája felé, s a maroknyi finnság sorsdöntő napjaiban a félvilág feléje sugárzó szeretetéből meríthetett erélyes magatartásához erőt és biztosságot.

Suomi, a csend országa

Részletek Kodolányi János finnországi utirajzából

UTBAN A „TEPLOSOMOS” FALU FELE

A Hartola fenn van észak felé Helsinkitől, mintegy kétszáz kilométernyire. Poorvon és a búbajos Lahtin, meg Heinolán át utazunk oda, gyors autókora, asztalsima országúton. Ezen az útszakaszon sokat szenvedett tengeri betegségtől néhai gróf Klebelsberg, mint útitársaim beszéltek. Nem is csoda, jó gyomor és jó fej kell ezekhez a finnországi országutakhoz. Mert olyanok, mint a hullámvadász: hirtelen zuhanás a mélybe, hogy a következő percben ismét felkapaszkodj a magasba. És kanyarognak az utak, mint a kígyók. Órákon át robogás fenyevesek között, melyek sötét zöldjét csak a nyírfák ezüst törzsei és a berkenyék sötétvörös, húsdarabokhoz hasonló fűrei színezik. Itt is, ott is megnyílik az erdő, hogy a szem messze pillanthasson a völgyekbe, a tisztásokon virító piros faházakra, a lépten-nyomon előkanyargó folyócskákrá és a mélyesen kék tavakra. Az ég hidegen kék, a felhők ezüsthéjűek, a levegő hűvösen illatos. És az autók zúgva siklanak alá a mélybe, gerincekben csiklandoz a sülyedés izgalma.

Hartola afféle „templomosfalú”, — azaz egy templomkerület székhelye. Itt a templom körül csoportosul néhány emeletes faház és a csendes virágos temetőben pihennek az egész környék halottai. Egy-egy ilyen templomkerülethez gyakran nagy, gyéren betelepült vidék tartozik. Vasárnapként egylovas taligákon, gyalog, biciklin és nagy családi csónakokon sereglenek a hívek a luteránus templomba.

Hartolában volt egy hatezer hektáros nagybirtok. A birtokot — és ez történik máshol is Finnországban — az állam megvette, parcellákra osztották, parasztokat telepítettek rá. Az egykori urasági házat, a hozzá tartozó gazdasági épületekkel és cselédlakásokkal együtt azonban, egy darab belsőépítészeti középén, meghagyták részint gazdasági iskolának, részint múzeumnak. Ötvenegy ilyen parasztfőiskola van az országban, közülük tizenöt svéd. Sötét este érkezünk a háromszáz esztendő, fából épült urasági lak — most múzeum — elé. Piros nemzeti viseletben a múzeum gondnokasszonya, egy paraszttasszony futott elénk gyertyával. Csakhamar felballagtunk a vén falépcsőkön s beléptünk a hatalmas, gerendás, régi szobába.

Háromszáz esztendő óta itt semmi sem változott. A füstös falak, a tenyérvnyi kis ablak csillogó, otthonos mosolya, a göröcsös padló, a széles nyitott tűzhelyen pattogva égő fánvar tűz, a vaskos asztal, a falak mentén s az asztal körül nyugtató alacsony lócák, a gerendákról függő kenvészárító rudak s a vendégeknek a gerendák között elhelyezett gyertyák a rendíthetetlen erős és nyugalom ölelésével fogadtak. A társaság elesendesült, még az örökké eleven, örökké mozgó Maila Talvio is suttogóra váltia hangját. Párolgó kávé és tea került az asztalra, a sürgő-forgó paraszttasszony megigazítja a tüzet, s most ránkborul a finn vidék mérhetetlen csendje.

ÉVZÁRÓ ISKOLAÜNNEPÉLY HARTOLÁBAN

A földművelésiskola egyébként ünnepre készült; most osztják ki a legjobb dolgozatok írói közt a jutalmakat. Már déltájban sűrűn érkeztek a nebulók és a szőke kislányok a megmondott, hallgatag gazdák, a nemzeti ruhába öltözött paraszttasszonyok, a csinos, rendezői szalaggal díszített nagylányok. A zeneterem padjait lassanként ellepte a gyülekező közönség. De mi ez? A gyermekek elől telepedtek le, a felnőttek és a helyi potentátumok hátul. Így a kerület vezetője is, fekete ruhában, orrán aranykeletes szemüveggel, arcán kedélyes mosollyal. És

ugyancsak hátul, a fal mellett foglaltak helyet az intézet tanár urai és tanárnői is, — az utóbbiak ugyancsak paraszti viseletben.

A fiatal igazgató szépen zengő szavakkal nyitja meg az ünnepet, azután Maila Talvio, az iskola lelkes barátja és állandó látogatója mond beszédet. A gyermekek tág filekkel hallgatják. Szünet következik, hogy a kicsinyek kifújhassák, kiszaladgálhassák magukat. Padokon keresztül rohannak kifelé, feldöngögtetik a székeket, zsvajognak, birkóznak és nevetgélnek. A női szakosztály igazgatónője, jól megtermett, okos arcú hölgy (ugyancsak nemzeti ruhában), ott áll az ajtóban és mosolyogva néz le a tomboló új nemzedékre.

Szünet után Musa Silver áll a zongorához. A művész nő meghűlt az esti autózásán, ezért egész délelőtt ápolta torkát, cukrot szopogatott, majd megskalázott. Mindezt azért, hogy a kis falusi nebulókat a legmagasabbrendű művészet gyönyöreiben részesítse. Eszébe sem jutott lemondani a szereplésről. Csodáltam ezt a fiatal, finom és kedves nőt. Kétszáz kilométert autózott, énekelte egy tanítóképzést, hogy emelje fogadtatásunk fényét, majd egy „bugaci” iskolában, kócos gyerekek, csizmas parasztnők és kendős asszonyok előtt csillogtatta hangja nemes aranyát és mélytűzű szeme ragyogását... Mindezt ingyen. Csak a művészetért, csak az őt szerető egyszerű lelkek kedvéért. Musa Silver népdalai Bécsben nemzetközi vetélkedésben nyertek díjat. Mintha Basilides Mária elutazna Csengődre — nem, még annál is szerényebb községbe. — Hogy egy iskolai díjkiosztáson énekeljen. És Musa Silver énekel, s egyszerű közönsége ittasan hallgatta. Aztán zengett a taps és dörögtek a padlót verő talpak. Musa Silver torka fájt, fáradt volt, de azért tovább énekelte. A terem tombolt, — már ahogy Finnországban egyáltalán tombolhat. A művész nő egyik ráadását a másik után adta. Két kézzel szórta kincseit, arca kipirult, szeme izgott: elragadó volt. Végre elengedték.

Most a falucska szülötte: Arvi Kivimas, a kitűnő fiatal író lépett az emelvényre. És beszélt a gyermekekhez, s a nép fiaihoz. Felcsendült a kacagás, a szemek kitértek. Ekkor értettem meg azt a legendás együttérzést, amelyben Finnország írói, művészei a néppel összeforrtak. Az írók alig élnek a fővárosban, sőt évenként visszatérnek a szülőfalujukba, vagy valamelyik vidékre. Sumi égi csendjében, fák között, vízparton, egy kis faházban töltik a nyári hónapokat, minden szórakozásuk a séta, a fürdés, egy kis beszélgetés. Ha pedig, mint most is, a régi iskola, mely a betűvetésre megtanította őket, ünnepel, elmegy az író is ünnepelni. Kivimas olyan vidám, s egyben olyan komoly volt, mint egy nagy diák. Mikor erről beszéltem vele, csodálkozva nézett rám:

— Ez természetes, önök nem így szokták?

A NÉP ÉS AZ INTELLIGENCIA

Az, hogy az írók, művészek a néppel való szoros közösségüket állandóan érzik és vállalják, csak a legmagasabb kivirágzása a finn társadalom egységének. De vajjon a középosztály is olyan szoros közösséget érez-e a néppel, mint amelyet az írók, művészek éreznek és vállalnak?

Minden elmélet helyett beszéljenek a tapasztalatok.

Látogatóban voltam egy írónál. Az előszobában a szobalány is elébem sietett, hogy lesegítse a kabátomat. Mikor beléptem, a kedves, csinos, finom leány kecsesen bókkal köszöntött, kezét nyújtott és bemutatkozott. Barátom néhány szóval elmondta,

ki vagyok, mit művelek, s mi járatban jöttem Finnországra. A leány elragadtatva mosolygott:

— Nagyon örülök, — mondta elismerően.

Két hét múlva férjhez ment. Legközelebb együtt lévő, levelezőpon üdvözöltük, megírva, hogy ismét együtt vagyunk és sajnáljuk, hogy nincs közöttünk.

Az egyik vidéki városban él egy kitűnő úriember. Magyarországon jártában megismerkedett egy vérbeli, tuzólpattant úrilánnyal. Feleségül vette, hazavitte. Otthon már három éve szolgált nála egy kitűnő cselédeleány. Ismerte gazdája szokásait, izlését, természetét, ebben a finn nők talán a japánokkal is vetekednek. Az új asszonyka egy darabig békén élt az ura otthonában, mindenüvé meghívták, igazi finn szivességgel barátkoztak vele, segítették, szerették. Egy nap a cseléd ezelt állott elő:

— Asszonyom, ön még nem látogatott meg engem az otthonomban. Jöjjön el hozzánk vasárnap délután, nézze meg, hogy élünk, milyen kedves otthonom van a szüleimnél.

— Micsoda? — visított felháborodva a hölgy. — Hogy mer velem egy közönséges cseléd így beszélni? Mit képzél, ki vagyok én? Csak nem megyek látogatónba a cselédemhez?

Mire a cseléd azonnal felmondott és elment. Abban a pillanatban beköltözött a derék finn házába a cselédkérdés. Egy darabig egymást változtatták a lányok, de mindegyik hallatlanul „prepotens” volt. Mindegyik ragaszkodott jogaihoz, visszautasította a hölgy dresszirozásait és „trafikált” a vendégekkel. Végezetül Magyarországról vittek oda egy leányt. Azt azután egzecirozhatta kedve és szépsége szerint. Azzal lehetett gorbombáskodni, szidhatta, csepülhetett. Uralkodhatott rajta. De a szégyen finn körül elnémult a világ, barátai nem keresték fel, nem hívták meg többé, légüres térbe került. Élete pokollá vált, melynek legbelső körében ott irott az örökös „cselédkérdés.” Házát felverte a szidás, lóbas-futás, parancsolgatás. Mind olyan dolog, amit a finn nem tud elviselni. Munkakedve leohadt, egyedül maradt... Most van felesége, de nincsenek barátai, nincs körülötte csend, csend, a finnek igazi életető eleme és nincs cseléd. De van „cselédkérdés.”

Amikor egy íróval és egy kiadóvállalat vezérigazgatójával az utóbbi autóján látogatónba mentünk, nyugra, csendes úriember mutatkozott be. Utának eredtünk, én elől ültem az igazgató mellett, a fiatalember hátul az íróval. Egész úton beszélgettünk. A vendéglátó háznál a fiatalember a vezérigazgató mellett. Visszafelé ő vezette az autót. Amikor bizalmasan megkérdeztem az író, ki ez a csendes, szimpátiikus úr, felvilágosított, hogy a sofőr.

Heinolába és Hartolába két autón ment a társaság. A két sofőr ott ült velünk a vendéglátó asztalnál. A felszolgáló lányoknak ugyanúgy gondjuk volt rájuk, mint akár Musa Silvernek, a szép és híres operaénekesnőnek.

Kannisto, a vogul osztják nyelvtudomány szótára, ugyancsak nagy ember. Van két bájos leánya is. Tytti meglehetősen beszél magyarul is, apjától tanult. Egyébként egyetlen hallgató, fizikus. Szabad idejében munkásruhában hidakat kátrányoz, háztetőt fest a munkásokkal...

Egy nagy étteremben egyetemi hallgatóink pincérkednek a pincérlányokkal együtt.

Az új vásárcsarnokban barátom messziről üdvözölt egy elárulóleányt. Odamentünk, bemutatkoztam. Igen kitűnő család leánya, szorgalmasan mosolygott a vevőkre, számolta a pénzt, csomagolta az árut. Nem ártott meg neki. Még csak dolgozó nőnek sem nevezte magát.

A most készülő nagy szótár szerkesztőségében ismerkedtem meg a finn egyetemi hallgatók egy igen üdvös szokásával. Három-négy évre kimennek az ország valamely távoli, nyelvészeti még kelőképp fel nem dolgozott területére, ott beállanak dolgozni egy paraszthoz, gyűjtik az anyagot a parasztoktól ajkáról, megbeszélnek velük, mennyire haladtak s milyen feladataik vannak még, szántanak, vetnek, istállót takarítanak, kaszálnak, csépelnek, kapálnak és lovat vakarnak...

De maguk a professzorok sem fogják meg a dolgot könnyebb végén, nem bízzák tanítókra, panokra a gyűjtést. Éveket töltenek „Isten hátamögötti” vidékeken, s nem érik be annyival hogy jegyzőkönyvvel a kezükben kikérdezik a népet, mi ez és mi az, mondják ezt és hogy ejtik amazt, hanem részt vesznek a gazda életében, dolgoznak vele együtt, amit csak tudnak, beléolvadnak a családba. A parasztoktól szeretik is tudásaikat. Nem tekintik őket nadrágos naplopóknak, vagy csodabogaraknak, de olyan embereknek sem, akik valami rosszban, adóemelésben, a jövedelmük kiszíratolásában, vagy más effélében törik a fejüket. Láttam egyetemi professzort, aki keményen húzta a tavon sílő nehéz komp kötélét, láttam olyat, aki az autó alá bujt, olajosan kinlódott az elromlott géppel, s közben népdalt énekelte.

MINDEN A NÉPBŐL INDUL KI ÉS ODA TÉR VISSZA

Az emberek, akik az országot kormányozzák, akik a szellemi életet irányítják, akik a közigazgatásban szolgálnak, az írók és művészek, mind a népből származnak és a nép érzéseit, vágyait, céljait hordozzák magukban.

De mindennél többet mond a példa. A Nagyszótár szerkesztőségében alkalmam volt betekinteni azokba a módszerekbe, amelyekkel a finn népelet és népnyelv állandó kutatása folyik. Eddig körülbelül egymilliókétszáz ezer szót, fogalmat gyűjtöttek össze az ország minden részében dolgozó fiatal tudósok. Tehát jóval több, mint egymillió szó. Hol van az elmélet, amely egy-egy nép szóincsét csak ezrekre, esetleg tízezrekre teszi? S hol a gögös megállapítás, hogy a „kulturátlan” hortobágyi pász-

tor „alig használ három-négyszáz szót.” Egy nép lelkiéletének dúsan burjánzó vegetációja ez, elképesztő őserdő, amely a mult sötétségéből támadt.

De a munka igazi nagyszerűsége és lendülete csak akkor tűnik ki, amikor látjuk, hogy mintegy kétezer állandó parasztlevelezője van a bizottságnak. Ezek a parasztok általam is megcsodált pontossággal és hozzáértéssel tájékoztatják a tudósokat nyelvészeti és néprajzi kérdésekben. Tudósításaihoz rajzokat mellékelnek használati tárgyokról, népművészeti motívumokról stb. Évenként négyszer megjelenő nagy folyóirat készíti a parasztlevelezők számára, ebből tájékozódnak a tennivalók, kérdések felől. És ezek a nehéz munkát végző lassu, egyszerű emberek olyan lelkesedéssel végzik munkájukat, mint akik tudják, értetik és érdekükben folyik. Hogy ezekből a hangyaszorgalommal összehordott homokszemekből az ő javukra, az ő életük széppé tételére épül a nagy épület, hogy a feltárt néplelek egyre szélesebb talaján emelkedik a bontakozó finn élet.

Hajdan nem volt ismeretlen az éhínség, amikor ezek és ezek tengődtek fakéregliszten és pusztultak el éhínségben. A kevés és sovány szántóföld nem adott annyit, amennyi elegendő lett volna, s azt is földbirtokosnak adta, az erdő nem öntötte a modern ipar révén gyümölcsseit. Önálló finn állam sem volt, a finn társadalom berendezése tökéletlen és igazságtalan elveken alapult. A nagybirtokokon dolgozó szegény földmunkások így néha leirhatalan nyomorban éltek. Dalaik, melyek ezeket a sötét állapotokat tükrözik, megrendítően szomorúak, nyersen őszinték, gyakran, s önmagával leszámoló élet kegyetlenségétől izzók. Pusztított a tudóvész, a pálinka, melyet titkon ma is szívesen főznek az erdők

Erdélyi minorita szerzetes érdekes utilevelei Braziliából

Utban az őserdő felé. — A Braziliában született németek már nagy brazil hazafiak. — Ahol olcsó az emberélet

VI.

Nova, Palmeira, 1939. december. Dr. Bárány, a „Laboratoria Wild” egyik legönzetlenebb barátja, leutazott Porto Alegrebe és feleségét, ezt az eleven, ügyes asszonykát is elhozta, hogy ha az ő tekintélye nem volna elegendő, a senora nyugtasson meg, hogy a kolóniára vezető utat ki lehet bírni. Ha őserdőn keresztül való utazásról van szó, engem nem kell nagyon biztatni. Ilyen kedves emberek társaságában pedig nemcsak újat látni, hanem örülni is lehet, s azért hamar megállapodtunk a részletekben. Autóval megyünk. Viszünk szerszámokat, kerékfűtőt, emelőrudat, lapátot. Az utóbbi napok esőzése és az árvíz miatt nem árt az óvatosság. A felszerelést Lilike egy doboz csokoládébonbonnal és néhány üveg Gaurana-szörpvel egészítette ki, s eképen minden szükségességgel ellátva, Advent első vasárnapján, Rorate után nekivágtunk Taquara irányában. Porto Alegre külvárosai romokban hevernek. Most építik a 25 méter széles és több ezer kilométerre tervezett beton utat, melynek végcélja Sao Paulo és Rio de Janeiro. Mindent letarolnak, ami az út irányába esik, erdőt, dombot, falut és várost. Így esett áldozatul Porto Alegreben is egy egész városrész, amely amugy is megérett a fölperzselésre.

AHONNAN A FAGYASZTOTT HUST SZÁLLITJÁK

Campokon, fazendákon, rizsföldeken keresztül száguldunk. Balra elhagyjuk a modern nagy sertés-vágóhidat és zsirolvasztót, ahonnan két és öt kilós bádogdobozokban szállítják a fagyasztott zsírt, a háborús országokba. A beszózott húst bambuszkerítésekben a napon szárítják, s azután összehűsítik. Azt mondják, hogy igen jó csemege katonáknak... Odébb nagy gulya legel szabadon, külön az ökrök és külön a borjak, látszólag minden felügyelet nélkül. A jószág a gránit-oszlopokra szerelt szöges drótkerítésen túl amugy sem mehet. A legelő buja; víz van a patakokban, az istálló fölösleges fényezés. Ha erősen tűz a nap, vagy esik az eső, az állatok besétálnak az eukaliptusz erdőbe. Némelyik legelésző ökrök hátán kis madarat látok csipegetni. Az állat szépen túri, hogy a jóindulatu madárka kivájjja a bőre alól a bichu berne álcát.

HÁROM EMBERÉLETÉRT FELMENTÉS

Elhaladunk a fegyencek rizstelepe mellett, ahol a gonosztevők egyszerű fából épült barakkokban laknak. Szegények, alig tudják ésszel felfogni, miképpen lehet valakit 20—30 évre elítélni egy asszony vagy politika miatt, vagy mert egyéni sértést torolt meg, természetesen mindig egy halálosan biztos puskalövésvel. Rablógyilkosság Braziliában igen ritka, a brazil általában nem lop és nem rabol. Dr. Fischer, Budapestről ideszármazott neves orvos mesélte, hogy itt volt elzárva egy fegyenc, akinek a tárgyalásán ő is tanuskodott. Ez a gauchó 15 évvel ezelőtt Porto Alegreben betért egy borbély üzletbe s követelte, hogy azonnal borotválják meg.

mélyén gabonából, bár erősen üldözik a hatóságok, a gyomorba. A házak egészségtelenek és elhanyagoltak voltak, ami a szegénység következménye. De az önálló Finnország demokráciája csodákat termelt. Ma is vannak ugyan szegény vidékek, nagy általánosságban viszont egészséges, tágas, sőt szép házakban lakik a nép, a tiúdbaj egyre jobban viszszaeszik, éhínségről persze szó sem lehet. És a népkönyvtárak ezrei mellett jóformán minden háznak megvan a könyvtára, ötezer műkedvelő színtársulat járja a falvakat s mutatja be a finn irodalom értékeit, egykéről szó sincs, gyermekhalandóság dolgában a helyzet egyre javul. Nézd ezeket a szöke, vagy világosbarna gyermekeket, amint az iskola fürdőtermében siktva futnak végig a fecskendők sugarai között, nézd, ahogy tanítási szünetben deréig meztelenül ficánkolnak a padok között. Az ablakok nyitva vannak, esik az eső, de ők vidoran levegőznek. Nézd az anyának termett szelíd, finom, csinos és művelt, elképzelhetetlenül önálló lányokat, a mint biciklin suhannak az erdei utakon, hajuk lobog, arcuk piros, szemük tiszta. Késő éjszaka is felvilágnak az autó reflektorfényében, magánosan karkázza a fenyevesek koromfekete sorfala között, Isten tudja melyik tanyáról mennek, Isten tudja hová, tán a kedvesükhöz. És nézd csak, még tízéves kislányok is vannak közöttük. A ruhájuk tiszta és csinos, ők maguk ápoltak. És nézd a csontos, vállas férfiakat, amint lassu ütemben dolgoznak a földeken. Arcuk nyugodt és derült, ajkuk mosolyog. Szívesek és bizalmasok. És nézd a falu határában a kis parcellákon most szedik a burgonyát, végig megy a földeken az egész falu, együtt végzik el a munkát — egymásért.

Mivel előtte már hárman várakoztak, a borbély egy kis türelemre kérte. Erre se szó, se beszéd, az önértében megsértett „campok büszke fia” kivette pisztolyát és mind a három vendéget, akik megelőzték, lepuffantotta. Huszonkilenc évre ítéltek. Megfellebbezte. Kapott 30 esztendő. Ezt is megfellebbezte. A harmadik tárgyaláson aztán felmentették... Majd kaszányák következnek, csupa rendes, új épület. A legutolsó forradalom óta (1930) erős ütemben folyik a hadsereg megszervezése, s ezzel a közterhek emelkedése. Feltűnik egy-egy baraktemplom az elmaradhatatlan pálmákkal, iskola, patika, vegyeskereskedés: „seocos e molhados”; az ajtón fehér zászló azt jelenti, hogy itt vásznat, papucsot, fűszert, alumíniumedényt, kerozénát (petróleum) és sok mindent lehet kapni. A boltajtóban egy gauchó éppen vásárol. Ugy állott oda, hogy a lova is benézhet és ő magának sem kell a nyeregből leszállania. Hóna alatt széles bőrostor, oldalán pány-

A természet pazar pompája

A Rio de Sinos folyóhoz érkeztünk, átmenyünk a soha nem korhadó ipétörzsekre épített hídon s máris benn vagyunk a tipikus Braziliában. Itt már nincs kövezet, csak vörös homok, gödrök, meredek le és felfelé való tapogatózás, csuszás, patakokon való átgázolás. A vörös partokat a hajnalra kék virága borítja; két oldalt, a dombok tetején sudár pálmák, mamona (ricinus) törzsek, öt-hat méter magas Tresmaria bokrok, melyek árnyékában egy dombtetőn az autóval megpihenünk, hogy a kilátást kémleljük. Az egyik haszontalan fügefű ágairól vadméhek kaptárai lógnak lefelé. A törzsekre hajókötel vastagságú, összecsavarodott szípók kapaszkodnak. Lehetőfinom orchideák élőködnek a korhadó végeken, az árnyékban átlátszó libellák járnak táncot. A szemközti árokparton egy színes lagarta néz farkasszemet, s zörög a haraszt, amint egy-egy kígyó menekülni próbál. Óriási kőbombok hevernek szerteszét, a természet nagy háborújának gránitba csiszolt emlékei. A kövek közül itt-ott kilátszik még egy fölberzsel fatörzs, az erdőirtás maradványa, de általában már látszik az emberi akarat győzelme. Az egyik kopasz dombon méhkasokhoz hasonló hangyabolyokat látok. Van belőlük jó néhány száz egymástól alig pár lépésre. Botomat megpróbálom belszúrni az egyikbe, hogy szétvessem, de hiába erőlködöm, a boly annyira kemény, hogy a bot szöges vége nem fúródik bele. Advent első vasárnapja van. Az erdélyi hegyek között hó, itt virágos tavasz. Bekapcsoljuk az autóra épített rádiót, s hallgatjuk a Farroupilha állomáson keresztül a nagymisést, meg a prédikációt. Kitérő a szónok és kitérő az ének. A vezérszólamra a gyermekek anyagi kara felel. Az évezredek gregorian dallamokat visszaveri az őserdő sűrűje. A fákon megbúvó kis

majmok riadtan rebbennek szét az istentisztelet végét jelző nagy harangozásra. A lombok mozdulására nagy kék lepkek rajzanak a tüzes napfényben. A szivárvány minden színe kápráztatja a látásunkat.

AHOL AZ ANANÁSZ VADON TEREM

Most megint ültetvények következnek. Narancs-ligetek, banán, cukornád, mandioka, édes burgonya, fekete bab, kukorica, szója, dohány és abacazi (ananász), melyet itt csak annyira becstülnek, hogy elvlasztó vonalnak ültetik a szomszéd, vagy az úttest felé. A szűros sövény, melyen semmiféle csirke, vagy lábas jószág át nem hatol, egy helyen annyira elszaporodott, hogy ritkítani kell. A félig érett ananászokat kapával vágják ki és dobálják az árokba, meg az autók elé. Kiáltani szeretnék, amikor a kezek széttapossák a gyönyörű piros kocsányokat. A nagy Ipé és sárgavirágú „gyapot” fák tövében egy-egy kövekkal aláducolt faházikó bújik meg: a széles koronájú vad fügefűk árnyékában „tropa” fuvarosok delelnek. A margarétás, muskátlis ablakok mögött buksi leányfejek kandikálnak ki, s találgatják, ki járhat erre? Ki ez a Padre, aki autójával jár, mikor az ő papjukat csak öszvéren látják. Azt is csak nagy ritkán, mert akkora területet kell egy papnak bejárnia, hogy rendszeren 3—5 hét múlva kerül vissza. Szeretném megszúgni a kis kíváncsiakat, hogy annak a Wildnek vagyok az „irmao”-ja, akinek a pastillát az ő házuk falán is hirdetik, s amelynek reklámján tanul meg olvasni a kolonista gyermek, mert minden boltajtón és minden telefonoszlapon kétezer kilométer körzetben találkozik vele. Jó orvosság, „nem támadja meg a szívet”, még a leányszíveket sem.

Bucaresti központjában

székelő jelentős cég, amelynek az egész országban jó összeköttetései vannak,

képviselőt vagy egyedárusítást keres

esetleg saját számlára is vásárol, rendelkezik anyagi és erkölcsi garanciával.

Ajánlatokat „REPREZENTANTE” jelige alatt továbbít Rudolf Mosse S. A., BUCURESTI, Strada Sărindar 12.

va, övében akkora kés, hogy kardnak is beillik. Nyakába vetett köpenye az egész lovat betakarja, fején a kalap egész kis sátor. A boltos mate téval kínálja vevőjét, meleg vizet önt a lopótübbe, melyből ezüst szűrőcsövön keresztül szívja a „csikós” a keszeny nedűt. Az útszéli széles árkok tele vannak húsos levelű növényekkel, tömördek kék és sárga virág úszik a pocsolyák tetején. Nálunk aquriumokban, botanikus kertekben mutogatnak ilyeneket. Hőfehér kócsagok békán-kígyón lakmároznak.

NÉMET TELEPÜLÉS BRAZILIÁBAN

Kis báránykákat hajtanak velünk szembe. Második ellés. A pásztorok lovon ülnek és úgy terelik szegénykéket a vágóhidra. Egy-két kiéhezett kutya cammog a nyomukban, a magasban fekete keselyűk keringenek, a mezőn egy marha szépen letisztított csontváza fekszik. Elhagyjuk a nagy repülőállomást, ahonnan a Panair és a Condor járatok indulnak naponta Dél- és Északamerikába, Kinába és Ausztráliába, hetenként egyszer Afrikába és Európába, rengeteg postával, sőt utasokkal. Mialatt arról elmélkedem, hogy kicsi a világ, mert már Braziliában is találkoztam néhány ismerőssel, régi iskolatársammal — máris feltűnnek a német telepes községek körvonalai: Sao Leopoldo, Novo Hamburgo, Velho Hamburgo és a többi csinos kis helység, melyekben a börtörnyak, a fűrészek és a régebbi becsületesen megépített kőházak mellett csinos, modern kertés-villák sorakoznak. A piros cseréppel fedett német téglapületek és a brazil deszkaházak között az ellentét igen szembetűnő. A németek Rio de Grande államba kultúrát, szorgalmat, lendületet hoztak, de féltékenységet is kellettek, ami most a háború kitörésekor velük szemben felfokozódott. Azért az itt született németek erősen bizonyítani igyekeznek hazafiságukat, gyermekeiket nemzeti iskolába járatják s nyilvános helyeken csakis portugálul beszélnek. Sao Leopoldóban van az egyházmegye nagy szemináriuma a jezsuiták vezetése alatt. Hatalmas, jól felszerelt tudományos intézet, 800 holdas birtok közepén, melyben teljesen berendezkedtek az önelátásra. Az egyházmegye kis-szemináriuma Gravatay-ban, versenyeznek akármeylek Heumummal. Még szebb azonban a szomszédban a ferencendi „német” apácák intézete, valóságos botanikus kert, trópus paradicsom, beláthatatlan gyümölcsös, ahol 250 kis és nagy leányt nevelnek.

Élet 1969-ben

Az, ami itt alább következik, nem egy úgynevezett hivatásos jóvendómondó jóslása, hanem a mai francia irodalom egyik legkiválóbb alakja, Paul Morand mondja el nekünk. Egyéni föltevés ezek, de érdekesek, mert kiindulási pontjuk komoly és értékükből akkor sem veszítenek, ha néha talán nagyobb mértékben találjuk meg benne az írói fantáziát, mint a valóságot.

Paul Morandnak ez az érdekes cikke, amely az „1969” címet kapta, Franciaország egyik legnépszerűbb irodalmi hetilapjában, a Candide-ban jelent meg. Azzal kezd, hogy harminc év múlva Olaszország a keleti Földközi-tenger korlátlan ura lesz. Harminc év múlva Olaszországnak lakossága meghaladja a 75 milliót, s ezzel Európa haditengerészetében a második, kereskedelmi tengerészetében pedig a harmadik helyet foglalja el. Egyiptom, Szíria, Olaszország politikai és kereskedelmi befolyása alatt fog állni. Ennek következménye lesz, hogy Triestből Középeurópa egyik legnagyobb kikötője lesz.

Amerika harminc év múlva teljesen zsoldjába fogja keríteni Angliát. Japánnal azonban nem lesz háborúja, mert hódítási vágya kielégül majd Szibériával, amit el fog árasztani sárga emberekkel.

Nyugatafrika megyékre oszlik és fekete lakosságából francia állampolgárok és szavazók lesznek. 1940. után független néger köztársaság lesz. Forradalom Indiában, Indokínában tör ki. Az ausztráliai és a japán csapatok verik le majd a lázadásokat. Ázsiában, Kína északi része nem fog egzisztálni. Itt is japánok lesznek az urak.

Franciaország lakossága 30 év múlva is 40 millió lesz. A hatalomra kerülő embereket az ifjú generáció adja. Lesznek negyvenesztendőes miniszterelnökök, huszonötéves képviselők és harmincötéves nagykövetek. Az úgynevezett gazdag osztály eltűnik. Akik sok pénzt akarnak keresni, azok Amerikában telepednek le. Páris pedig tovább fogja folytatni luxus életét.

Az intelligencia egyedüli szellemi tápláléka az ujság lesz. A regényírók mindig rosszabb és rosszabb regényeket fognak írni. A művészetben a cél a népszerűsítés lesz. A zene és a sport lesz az emberiség két élvezete. A francia akadémia nagy tiszteletnek fog örvendeni.

Az aviatika fejlődésének határai már a végtelességet érintik majd. A vonatokat és hajókat csak teherszállításra használják. Nizza két órányira lesz csak Páristól, az Atlanti Óceánon mozgószigeteken szállnak le a repülőgépek és naponként hozzák az amerikaiakat Franciaországba. A benzint helyettesíteni fogja a villamosság. Az időjárást egy héttel előre fogjuk tudni.

Harminc év múlva jóformán minden várost földalatti katakombákkal látnak el. Így védekeznek a repülőgéptámadások ellen, ami más szóval azt jelenti, hogy a városok föld feletti élete lassanként megszűnik. A földalatti városokban majd megtalálják ugyanazokat a szórakozásokat, sőt még a munkát is, amelyeket most a föld felett keresnek és végeznek.

Az orvosok közül csak az ideg orvosokra és a gyomorspecialistákra lesz szükség. A szanatóriumok és a szépségápoló intézetek száma évről-évre növekedni fog.

Cselédek csak vidéken tartanak. A városokban külön konyhák megszűnnek, s minden háznak közös vendéglője lesz. A művészek és az írók általában vidéken fognak élni.

Az emberek szeretni fogják az állatokat. Az állatkertek tehát el fognak szaporodni.

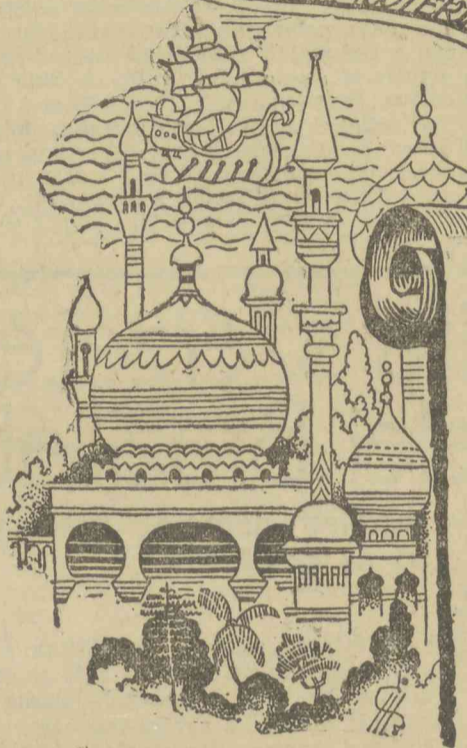
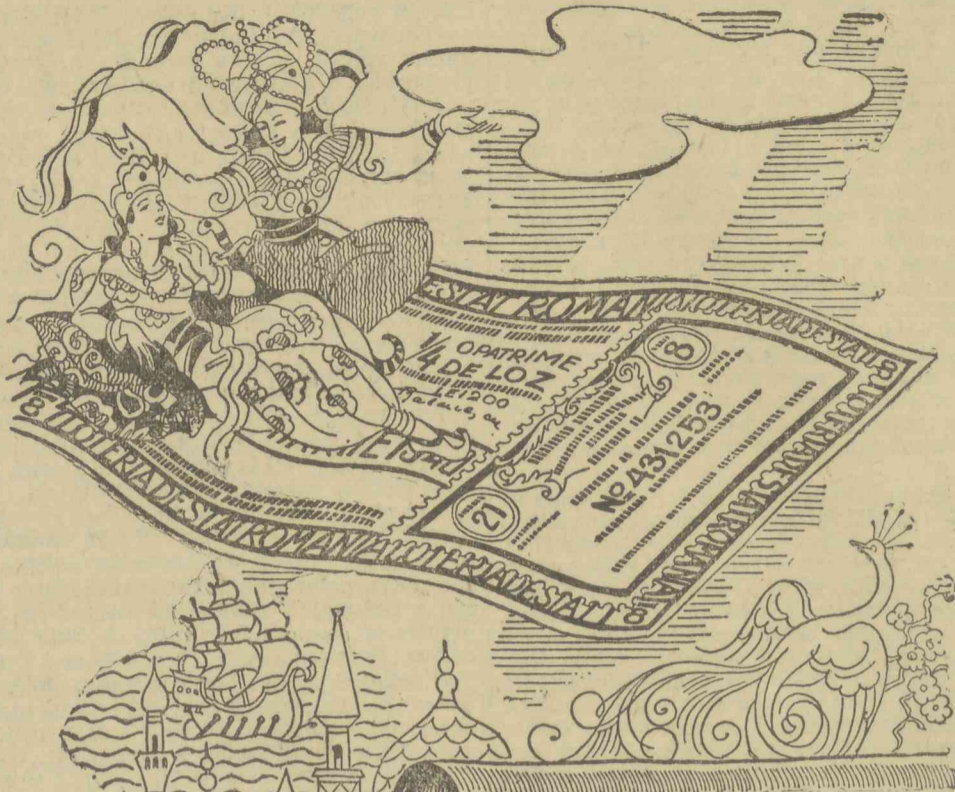
Az a régi szokás, hogy az emberek délben ebédelnek, megszűnik. A munkaidő reggel kilenc órától délután egy óráig tart és délután egy óra felé egy kiadósabb reggeli helyettesíti majd az ebédet. A fa és a kő luxus cikkekek lesznek. Ezeket helyettesíti a cement és a vas. A legtöbb élelmiszert kémiai úton állítják elő. Uralkodni fognak a konzervek. A különféle laboratóriumokban már dolgoznak is a tudósok olyan tápszer feltalálásán, amelyet harminc év múlva már injekciókban kapják vagy pasztillákban vesznek be az emberek.

Ettől a táplálkozástól nem lesz se kövér, se sovány az ember.

A szerelem is elveszti jelentőségét. A válások olyan gyakoriak lesznek, mint a házasságok. Egyes országokban a nők majd férfiruhában járnak, a férfiak pedig szoknyában. Asszonyok lesznek majd diplomaták, miniszterek, bankdirektorok, sőt még katonák is. Ami pedig a vallást illeti, a spiritizmusnak rengeteg híve lesz.

Ezt mondja el Paul Morand, a kiváló francia író. Hogy mindebből mi válik majd valóra, senki sem tudja. Fontos azonban az, hogy ne mosolyogjunk meg ezt a jóslást. Vágjuk ki a cikket és tegyük el az asztalunk fiókjába. Harminc év múlva pedig, ha az Isten éltet bennünket, vegyük elő és olvassuk el újra.

Akkor mondjunk bírálatot, de ne előbb.

A VARÁZS-SZÖNYEG

a világ gazdagságai és szépségei fölött vitte.

MA AZ ELVARÁZSOLT SZÖNYEG AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGYE.

FEBRUAR 15-én és 18-án, amikor a két sorozat húzása lesz, MILLIOMOS lehet.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A fej hátsó részéről a homlok fölé varázsolt haj, pisze orrból görög vagy római orr, szemárfülek, rózsás kis fülek és egyéb kozmetikai csodák

Az úgynevezett esztétikai sebészet az elmúlt világháborúban indult tulajdonképpen fejlődésnek. Rengeteg számban voltak olyan katonák, akik sebesülésük következtében egyes-nesen remületet keltettek, ha megjelentek valahol. Valahogy emberi formát kellett adni ismét ezeknek a szörnyűségeken eltorzult arcoknak, amelyek még vérfagyasztóbb látványt nyújtottak, mint hajdani leprozeriákban a bélpoklosok. Azonban a közönséges sebészek nem tudtak megbirkózni ezzel a feladattal, így a kozmetikus sebészek siettek kártársaik segítségére, hogy amennyire lehetséges, ismét rendbe hozzák ezeket a kisérteties arcokat. Munkájuk bámulatosan sikerült. Szétzuzott állkapcsokat helyreállították, ott, ahol az orr helyén lyuk tátongott, új orrt formáltak a homlokbőrből és kivágott bordacsontokból, szemöldököt, szempillát csináltak a hátsó koponya hajrészéből; így ismét visszatérhettek a társalomba azok, akik előbbi megdöbbentő mivoltukban nem mutatkozhattak volna többé a világ előtt.

Aldásos működést fejtett ki tehát a kozmetikai sebészet, mikor újra emberré tette ezeket a kainbélyeges szerencsétleneket, de a tudomány további fejlődésére is nagy hatást gyakoroltak a világháború műtéti tapasztalatai. A szépségeti sebészet igen sok tanulságot merített ezekből a próbálkozásokból, így nem csodálhatjuk, hogy a világháború után indult tulajdonképpen hódító útjára. Ma már ugy Amerikában, mint Európában fővárosaiban vannak speciális sebészek, akik minden hibát el tudnak tüntetni az arcon. Még a nyoma sem látszik a műtétnek. Laikusok azt hiszik, hogy az ilyen sebész olyan ügyesen dolgozik, hogy nem marad heggedés a vágása nyomán. Ez azonban tévedés. Más a furfang. A kozmetikai sebész oda helyezi a műtét székhelyét, ahol senki sem látja. Ha például ráncokat tüntet el a homlok a szem vagy az ajak körül, úgy

a metszéseket a koponya hajrésze alatt csinálja meg, orrműtétnél az orrüregben csinálja meg a vágást, viszont ha az ajkakat másítja meg, úgy a szájuregben dolgozik.

A kozmetikai sebész számára ma már nincs lehetetlenség. Ugy formálja, módosítja páciense fejét, mint a szobrász vésőjével a márványt. Nagy szemárfülek, rózsás fülek, pisze orrból görög orrt, duzzadó néger ajkat arisztokratikusra keskenyít, ügyes mesterkedéssel nagy szemek látszatát kelti, selymes, álmatag szempillákat varázsol sörték helyére, eltünteti a tokát, sőt még a kopasztságot is azzal a bolondos művelettel, hogy a fej hátsó részéről, ahol legtöbbször még mindig van haj, átforgatja a részt a homlok felé. És nem parafinnal dolgozik már a modern kozmetikus, mert ennek az anyagnak megvan az a furcsa sajátossága, hogy bizonyos idő múlva elmozdul a helyéről, s így karrikatura lesz könnyen a klasszikus műből. A modern kozmetikus-sebész anyagraktára maga az emberi test, onnan vesz haját, bőrt, csontot.

Megszűnt a mesebeli tündér szerepe, akihez a csunya nők fohászkoznak, hogy változtassák őket szépekké. A modern mesebeli tündér a kozmetikus-sebész, aki meg tudja tenni a csodát. Csak egy nagy nehézség van, hogy az ilyen műtét mesebeli pénzbe is kerül; olyan drága, hogy a legkevesebben engedhetik meg maguknak ezt a változást. Mindegy, a szépség-sebészet bámulatosan halad. Csak az a szomorú, hogy nem sokára ismét egy tragikus cél szolgálatába kell bekapcsolnia ezt a haladást. Ha ismét elemi erővel dühöng majd az új világháború, még nagyobb számban lesznek majd ismét eltorzított arcú szerencsétlenek. Egy kisérteties hadsereg, amellyel kétségbeesetten vesződik majd a szelidebb rendeltetésre hivatott kozmetikai sebészet, hogy visszavarazsojja ezeket az elátkozott arcokra az isteni vonásokat. (Flaneur.)

„Belőlem élnek“

A „Törzsvendég“ reggel kilenc órakor elfoglalta helyét a kávéházban. Asztala felhajtott székekkel várta, az újságos előhordta a lapokat, az üzletvezető lesegítette a kabátját.

— Világos kávét kérek, mint rendszeren, — mondotta a törzsvendég — javító tejszinnel és öt cukorral.

Egy cukrot a kávéba ejtett, négyet zsebre vágott, majd a tul világos italhoz kér még egy kis javító feketét. Ettől tusított lett a kávé, mire megérkezett a javító tej.

Törzsvendég elolvasta az összes újságokat, kivágta a képeslapokból a divatoldalt a feleségének, a gyermekmellékletet a kisfiának, a keresztretjvényt sajátmagának, hogy legyen otthon mivel foglalatostkodni lefekvés előtt. Ezután hozatta az ebédlapot. Negyedóránig tanulmányozta, majd így szólt:

— Köszönöm, inkább hazamegyek ebédelni! Asztalomat kérem fenntartani, három órakor itt vagyok feketézni.

A hatszemélyes, uccóra néző sarokasztal türelmesen megvárta a törzsvendéget.

— Feketét ne adjon, — mondotta a pincérnek — mert otthon ittam, hanem levélpapírt, borítékot, tintát, tollat kérek és délutáni lapokat.

Rágyújtott egy cigarettára, majd észbe jutott, hogy otthon nincs gyufa. Kiűritette az asztali gyufatartót. Megtetszett a hamutálca, zsebre vágta, mert a sógora gyűjti a hamutálcaikat. Híres gyűjtő, egyszer Nizzában még rendőrt is hívott a vendéglős, annyi hamutálcaát vágott zsebre.

Öt óra tájban észbe jutott, hogy megéhezett. Hosszasan tárgyalt a pincérrel, majd átküldte a ruhátárost a szomszéd büffébe, ahonnan hat deka sonkát hozatott egy darabban és hozzá házikenyert. A ruhátárosnak borralalót nem adott, feltételezve, hogy úgyis többet számít az uzsonnáért, mint amennyire került. Hat órakor megtelt a kávéház és az üzletvezető megkérte, engedje meg, hogy az asztalához letelepedhessen egy házaspár. Törzsvendégünk megnézte a hölgyet, majd a kérelmet elvi okokból visszautasította.

Este négytagú családjával vacsorázott a törzsvendég. Elegánsan rendelt:

— Hozzon egy egyszemélyes kis imbiszt és négy terítéket!

Az adaggal nem volt nagyon megelégedve, azért hívatta a tulajdonost, akivel érdekes tranzakciót bonyolított le. A franciasalátát kicserélte sonkára, nyelv helyett libamáját kért, majd utána hozatott egy kis nyelvet franciasalátával, „mondja meg a konyhábnak, hogy nekem lesz és ne írják be!” felkiáltással. Vacsora után a család megette a hazuról hozott és délről maradt pozsonyi kiflit, majd Törzsvendég magához kérette a cigányt és elhuzatta úgy a maga, mint a családtagjai kedvence nótáját. Honorárium címén megtanította a primást egy monoton nótára, a melyet még Mosztárból hozott haza, ahol békében katonáskodott, majd pertut köszönt és kezét fogott a banda vezetőjével. A zenei élvezet után a család másfél órát römizelt, hazuról hozott kóvel. A krétát és a táblát a kávéház engedte át. Távozás előtt megkérdezte a pincért:

— Nem volt ma semmi csülök az étlapon?

— De igenis, nagyságos uram, sertéscsülök és borjucsülök.

— Valamelyiknek a csontját pakolja be a konyhámba számáramra. Nem baj, ha akad rajta egy kis hús is.

Az ajtónál a tulajdonos mély reverenciával köszöntötte. Feleségének imponált ez a tiszteletadás, meg is jegyezte némi büszkeséggel:

— Apjuk, úgy látszik, téged még a tulaj is imád ebben a kávéházban!

Mire a törzsvendég gögösen válaszol:

— Meghiszem, hogy imád! Elvégre belőlem élnek!... (Stella.)

Csillárok nagy választékban

elektromos háztartási cikkek, villanyégők és szerelési anyagok legolcsóbb beszerzési forrása

„ASTRA“ I. GONDA Bul. Carol 14. Telefon 30—20. (PHILIPS RÁDIÓSZALON)

= KÖZGAZDASÁG =

Beszámoló a romániai magyar szövetkezeti mozgalom elmúlt évi munkájáról

Gróf Bethlen László szövetkezeti vezérigazgató érdekes nyilatkozata

Normális viszonyok között is nagy jelentőséget tulajdonítottak gazdasági körök a szövetkezeti mozgalomnak. A romániai magyarság gazdasági életében még inkább fontossággal bír a jól kiépített és megszervezett szövetkezeti élet. A megnehezült időkben mind fokozottabb figyelem fordul a kérdés felé. Milyen tapasztalatokat és eredményeket értünk el ezen a téren az elmúlt esztendőben és milyen várakozással, kilátással és reménységgel megyünk az új év elébe? Ezekre a kérdésekre válaszolt egy interjú keretében gróf Bethlen László dr., a „Szövetség“ Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központjának vezérigazgatója.

— Mik voltak, vezérigazgató ur, az elmúlt év kiemelkedőbb eseményei a magyar szövetkezeti mozgalomban?

— Elsősorban azt kell megemlítenem, — hangzott a válasz, — hogy egész szövetkezeti hálózatunkkal alkalmazkodnunk kellett az új szövetkezeti törvény intézkedéseihez. Még átmeneti nehézséggel kell ezen a téren megküzdni, de remélem, hogy többszöri, lankadatlan közbejárásunk végül is megtermi a maga eredményét és jogos szempontjainkat sikerül az illetékes tényezőkkel elfogadtatnunk. Egyébként az elmúlt évben a mi központunk és a Hangyáközpont között kiépítettük a legbensőségesebb együttműködést, minden téren és minden olyan kérdésben, amelyek nem tartoznak szakmailag, vagy technikailag kizárólag valamelyik központhoz.

Az iskola-szövetkezeti mozgalom erőteljes megindítása is az elmúlt év gyakorlati eredményeit gazdagítja. A szövetkezeti oktatás ma már otthonra lett a magyar felekezeti alsó- és középfokú iskoláinkban és teológiai iskoláinkban.

A központok saját üzletrész-tőkéjének növelésére irányuló mozgalom sem maradt eredmény nélkül.

— Miben látja vezérigazgató ur, a szövetkezeti törvény módosításának leglényegesebb gyakorlati kihatását?

— A módosító törvény az állami beavatkozás fokozásának jegyében készült. Az egyéni kezdeményezés ennek arányában háttérbe szorult. Számtalan beadványt intéztünk és személyes megbeszélést folytattunk le annak érdekében, hogy szövetkezeteink önállóságát biztosíthassuk. A kérdés megoldásának lényege szövetkezeteink etnikai jellegének tudomásul vétele.

— Volt-e az elmúlt évben a szövetkezeti gondolatnak újabb térhódítása?

— Erre a kérdésre csak határozott igennel válaszolhatok. Öröndetes jelenség a magyar tanuló ifjúság élénk érdeklődése a szövetkezeti eszme iránt. Fontos és hasznos jelenség az is, hogy a figyelem az egyoldalú hitelszövetkezeti tevékenység mellett a közös értékesítés lehetőségei felé fordul. Szövetkezeteinknél mind tömegesebben alakulnak szakcsoportok (állatbiztosítási,

tási, temetkezési stb.), amelyek a közös összefogás gondolatát mélyítik ki.

— Milyen a szövetkezeti élet és a magyar sajtó kapcsolata?

— Szívélyes és bensőséges, amely eddig is sok szolgálatot tett mozgalomunknak s amelyre a jövőben még nagyobb súlyt kívánunk helyezni.

Gondoskodtunk arról, hogy a magyar szövetkezeti élet eseményei lehetőleg apróbb lélegzésű közlemények formájában eljussanak a sajtóhoz és ezen keresztül a magyar közvéleményhez, amely meleg érdeklődéssel fogadja azokat.

A hivatalos jellegű szövetkezeti sajtó terén is több újítást vezettünk be, illetve határoztuk el, részben a szövetkezeti gárda tájékoztatására, részben pedig a szövetkezeti tagokkal való viszonyunk bensőségesebbé tételére.

— Kiheverték-e szövetkezeteink a konverziós veszteségeket?

— Szövetkezeteink az adósságrendező törvények következtében elszenvedett veszteségeiket ma már teljesen leirták. A hitelszövetkezetek túlnyomó többségének működése már rendszeres kerékvágásban mozog, a többieknél az újjáépítés folyamatban van.

— Hogyan terjed a tejszövetkezeti mozgalom?

— Az elmúlt év bizony sok nehézség közt telt el, a fuvarozási eszközök hiánya, súlyos száj- és körömfájás akadályozta a tejhozamot és szállítást. Ennek ellenére is, tejszövetkezeti mozgalomunk újabb térhódításáról számolhatunk be, ami új szövetkezeti alakulások és újabb tejtermelő vidékek bekapcsolódásának következménye. A tejszövetkezetek termelésének értékesítése zavartalanul folyik. Tejszövetkezeteink az elmúlt évben 32.938.524 leit fizettek ki a gazdáknak s ez a szám egymagában kellően megvilágítja azt a nagy szerepet, amelyet a magyar gazdatársadalom életében betöltenek.

— Fejlődik-e a háziipari termékek szövetkezeti értékesítése?

— A háziipari és népművészeti termékek forgalma megnőtt az elmúlt évben, habár még messze vagyunk a magunk elé tűzött célok elérésétől. Jólesően tapasztaljuk, hogy közönségünk érdeklődése fokozódik, de még sok prapagandára, állandó felvilágosításra, bemutatóra van szükség, hogy ezt a törekvést a magyarság legszélesebb rétegeivel is megértessük és elfogadtassuk.

— Milyen feladatok várnak a magyar szövetkezetekre az 1940 évben?

— A szövetkezeti hálózat hitelezésének kielégítése érdekében komoly visszszámítási hitelezéseket kell biztosítanunk. A tejszövetkezeti mozgalom további terjedése maholnap nélkülözhetetlenné teszi egy harmadik tejfeldolgozó telep felállítását is. Az ifjúság szövetkezeti oktatását rendszeresíteni kívánjuk és egyben arra törekszünk, hogy ezt minden magyar iskolába bevezessük. Meglévő szövetkezeteink megerősítése és tevékenységük fokozása mellett újabb munkaterületre csak ott terjeszkedünk ki, ahol azt a mai viszonyok, az adott körülmények és egyes vidékek különleges követelményei megkövetelik.

— AZ ADÓVALLOMÁSOK FEBRUÁRBAN IS BEADHATÓK. A pénzügyminisztérium utasította a pénzügyi hatóságokat, hogy az adóvallomásokat február hónapban is bíntető következmények nélkül fogadják el a minisztérium további intézkedéséig.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet közleménye

A szikes talajokról

ELSŐ KÉP

Ég a napmelegtől a kopár szik sarja
Tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta.
Nincs egy árva fűszál a torzs közt kelőben
Nincs tenyérnyi zöld hely nagy határ mezőben.

MÁSODIK KÉP

A gazda ott áll a földjén. Elmereng rajta, látván a különbséget, ami egyes táblái között van. Már a föld színének is más az árnyalata, mint a többinek. Látja, hogy földjének egy részén a buza szépen kikelt, szépen fejlődik, de egy része a táblának neki nem tetszik. Igaz, hogy a buza kikelt, de nincsen meglegedve annak színével, fejlődésével. A fejlődésében visszamaradt, a színe sem megfelelő, mert halványabb zöld. Már a múlt esztendőben is feltűnt neki, hogy a nevezett táblán nem úgy fejlődött a vetemény, mint kellett volna. Az idén mintha már még nagyobb lenne a folt. Pedig fontos, hogy a földje jó termést adjon, mert bizony a gazdának sok mindenféle van kiadása, azonkívül mintegy presztizs kérdés is, hogy a termés átlaga ne maradjon a tavalyi alatt. Mert ő jó gazda hírében van s mit mondana a gazdakör, ha neki, mint tekintélyes és mértékadó gazdának kisebb lesz az átlagtermése, mint tavaly. Itt okvetlenül tenni kellene valamit. De hát mit?

HARMADIK KÉP

Tavaszi van. Ott áll a gazda egyik tábla földje mellett, mely teljesen el van borítva vízzel. A víz alatt látszik, hogy kezd a fű nőni. A bicimadár is megérkezett már. Éppen egy gilisztát huz ki a földből, de még olyan gyenge, hogy mikor a gilisztát huzza, le kell neki ülni a földre. A sok víz, mint az ismeretes, ártalmas a növény fejlődésére, s ha onnan rövid idő alatt le nem csapolják, kipálják a vetés s nem lesz mit aratni a nyáron. A gazda mindezek dacára nyugodtan áll a földje mellett, mely teljesen víz alatt fekszik. Rágyújt tempósan a pipájára és nem látszik rajta, hogy nagyon busulna, amiért földje el van öntve, sőt talán még a meglegegettség ömlik el az ábrázatán. Vajjon mit jelent mindez?

NEGYEDIK KÉP

Oly nyári idő van, mint a milyent Arany János az első képben leirt. Sütt erősen a nap heve. S ott van egy nagy darab föld, amin semmi sem terem. A gazda szegénye ez a terület, nem tud vele mit kezdeni. Nem is szeret arrafelé nézni. Lehetőleg a tekintetét sem fordítja e terület felé. Egyszer csak megjelenik egy kis, alacsony ember, akit pár munkás kísér, akik mindenféle furcsa szerszámokat hoznak magukkal. Körülnéz a kis mozgékony ember, akinek az öltözete is elütő az e vidéken járt szokottakénál. Valami különleges, világos ruha van rajta. Szemüveg az orrán, melyet egyszerre csak a homlokára tolt fel s mint a vérese, csak le arra a területre, mely a gazda „szégyenfoltja”. Az arcán szinte az öröm gyullad ki s nem győzi biztatni az embereket, hogy a hozott különféle szerszámokat az ő utasításának megfelelően mielőbb munkába állítsák. Neki állanak a földnek, furdják, nyomkodják, a kis ember — hogy hasonlatosan éljek — mint a bibic a gilisztát, ő oly élvezettel fogadja a különböző földrétegekből jövő mintákat. Elég hosszú időt töltenek ezen a rossz földön s már-már a gazda is azt hiszi, hogy valamely kincset ásnak ki az ő földjén. Tényleg, kincset keres az illető, de nem a maga, hanem a gazdák számára. Ugyanis a kis mozgékony, csupa-ideg ember: Sigmund Elek dr., aki a szikes területeket tanulmányozta s annak alapján ki is adta tanulmányát: **A szikesek válfajai és javítási módja.** Nézzük tehát, hogy mi mindenféle állapotot meg ő. A szikes területeket két nagy csoportba osztotta: **I. A kötött szik vagy szók talajok. II. Sziksós vagy sziksós talajok.** Megállapítva mindegyik csoportnak vegyi és mechanikai összetételét, rétegződését, vízáteresztő képességét, ennek alapján állította össze az ezekre vonatkozó jellegzetes tulajdonságokat. Hosszúra nyulnak a vizsgálódások tüzetes ismertetése s ezen cikk keretében nem is volna célszerű, mert ezáltal „nem látnánk a fáktól az erdőt”, így tehát csak az egyes szikes területek különböző javítási módjára térünk át. Így tehát vegyük sorra a dr. Sigmund által megállapított szikes talajok javítási módját.

(Folytatása következik jövő vasárnap.)

— A telefon-tarifa alapjai megváltoznak a távolsági forgalomban. A távolsági forgalomban két alapvető változás áll be a telefon díjak számításánál. Eddig az interurban beszélgetés díját 3 perccént számították, vagyis az első három perc túl lépése újabb három perc fizetésének a kötelezettségével járt. A jövőben perccént számítják a beszélgetések díját és így megszűnik az esetleg aránytalan túlfizetés lehetősége. A másik változás az, hogy nem megyei keretek szerint marad megállapítva a beszélgetések díja, ami eddig ugyanazon megyén belül 20 lei és a szomszédos megyével való összeköttetésben 40 lei volt, tehát elő állott az a furcsaság, hogy például a közvetlen szomszédos Radna és Lippa között 40 lei egy beszélgetés, amikor Lippa és Temesvár között és még távolabb a megyében csak 20 lei volt. A jövőben kilométer távolságok szerint lesz a beszélgetések tarifája megállapítva ugyanazon megye és a szomszédos megye közötti forgalomban is.

— **Diszeládás a kolozsvári Magyar Színházban a februári gazdanapok alkalmából.** Az EMGE által február 17—21. napjain kolozsvárt rendezendő vetőmag és háziipari kiállítás tartama alatt nagyszámú Kolozsvárra sereglő gazdaközönség tiszteletére a Magyar Színház február 17-én, szombaton este diszeládást rendez. A kisgazdaközönség kívánságára egy magyar népszínmű kerül bemutatásra. Az előadás gazdajellegét kidomborítja a kolozsvári Gazdasági Egylet kisgazda tagjaiból álló három hóstáti gazda-dalárda szereplése is. A diszeládás alkalmaival szerepelni fognak a következő dalárdák: Bethlen Gábor Ref. Földész Dalárda, elnök: Tárkányi Ferenc, Kolozsvári Bocskai Ref. Földész Dalkör, elnöke: Hadházi György, Hidelvei Ref. Földész Énekkar, elnöke: Bagaméri József. Örömmel látjuk, hogy a kolozsvári Magyar Színház ősi tradícióihoz hiven ma is súlyt helyez arra, hogy a társadalom minden rétegének igényét kielégítse, szeretetét megnyerje és biztosítsa a magyar színjátszás számára.

— **Valuták hivatalos árfolyama.** (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Holland forint 75.49—76.59, belgas 23.87—24.22, angol font 567.87—576.15, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.22—3.77, cseh korona 4.68—4.77, francia frank 3.181—32.29, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnégy százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: drahma 0.90—1.60 és 1—1.62, dinár 2.89—3.05, márka 40.50—49 és 41.50—50, pengő 26.50—27, olasz lira 7.17—7.17, leva 1.60—1.68, zloty 0—19.

(=) **A temesvári kereskedelmi és iparkamara köréből.** Fratila Ion, a temesvári kereskedelmi és iparkamara vezető titkára, katonai szolgálatra bevonult és távollétében Arzenovici Zoltán kamarai titkár látja el a kamara ügyeinek vezetését.

— **Kevés a kereslet a bányási gabonapiacra és így az üzleti forgalom csendes.** A piaci árak a következők: Búza 470, tengeri 390, korpá 330, újab 500, muharmag 730, napraforgómag /90, tökmag 1400, tavaszi árpa 500 lei százkilónként. A lóhé-mag 40 és a lucernamag 60 lei különként.

(=) **A szikvizkészítők céhének jogi személyisége.** A temesi helytartóság szikvizgyárosainak céhe nemrég alakult meg és megválasztotta a vezetőséget is. A cég megbízottai holnap, hétfőn a fővárosba utaznak, hogy a minisztérium által az alapszabályokban és az alakulási iratokban megkivánt módosításokat eszközöljék, valamint a cég jogi személyiségének jóváhagyását illetékes helyen megsürgessék. A jóváhagyás és ezzel a jogi személyiség elismerése tizenöt napon belül megtörténik. A cég tagjainak küldöttségét Türrk Alfréd céhelelnök és Gajó Andrei titkár vezetik.

— **A napraforgó olajpogácsa kivitele.** A fennálló szabályok szerint a napraforgó olajpogácsa kivitelére a helyi árellenőrző bizottságok adják meg az engedélyt és nem a külkereskedelmi hivatal. Minthogy azonban most országok szerint kontingentáltak ennek az anyagnak a kivitelét, elrendelte a külkereskedelmi hivatal, hogy a helyi bizottságok csak a külkereskedelmi hivatal előzetes utasítása alapján adhatják ki az engedélyt, aszerint, hogy melyik ország részére mennyit lehet engedélyezni.

— **A behozatali engedélyk kiadása.** Február elsejével lejárt az év első negyedére szóló behozatali engedélykérés ideje. Most már tehát tiszta kéne van a külkereskedelmi hivatalnak az igénylésekről. Eddig az elsőbbséggel bíró és feltétlenül kielégítendő állami és gyárberendezési, petróleum-ipari, továbbá a gyárpari nyersanyag beszerzési kérelmeket intézték el soron kívül. Most a lehetőség és az egyes cégek behozatali kvótája aránylag kiutalásra kerül. nek az összes közfogyasztási igénylések és pedig első helyen az ipar és második helyen a kereskedelem igénylései. Az engedélyeket most már a hét folyamán mind kiadják.

Ne féljen
a gripptől

Egész Európában grippe-járvány fordul elő, nem kimél egyetlen országot, a mienket sem. Ön is hajlamos e veszélyes betegségre.

Kétségbeesnie ennek dacára nem szabad, hiszen létezik Algocratine, ez a jó és biztos szer nátha és e grippe minden más kísérő baja ellen.

Algocratine
minden gyógyszerészetben és drogeriában

(=) **Az iparos munkaadó céhek vezetőinek tanácskozása.** A temesi munkaadó iparosok céhének vezetőségi tagjai kedden, február hatodikán este a céheknek a belvárosi Eugen de Savoya-ucca 18. szám alatt levő helyiségében megbeszélést tartanak. Ezen alkalommal az összes

— **Hivatalos tanfolyam a nyersbőr kezelésére.** A minisztérium nyersanyag ellátási országos hivatala Kolozsvárott bőripari tanfolyamot állít fel negyven 22—27 év közötti román nemzeti eredetű egyén részére, hogy ezeket az ipar részére szükséges bőrkészítésének és konzerválásának az ismereteiben kiképezze. Az ipar románosítását célzó intézmény mellett otthont létesítenek, amelyben a fölvetett tanulók ingyenes ellátást és havi 1000 lei pénzt kapnak a hat havi tanfolyam idejére. A végzeteket a nyersanyag ellátási hivatal mindjárt ki is nevezi a maga alkalmazottai közé.

— **Kender-zsákok a jutta helyett.** Miután a jutta behozatala majdnem teljesen megszűnt és a meglévő jutta-zsákok ára 170 leire szökött fel a tavalyi 100 leiről, szükségessé és gazdaságossá vált a kender-zsákok gyártásának kiterjesztése. Ma egy hektoliter ürtartalmu kenderzsák körülbelül 110 leibe kerül. A textil-árak nemzeti hivatala már régebben kísérletezett azzal, hogy hazai anyagból lehessen ellátni a zsákszükségletet. Amíg azonban juttát be lehetett hozni s ez a kétségtelenül jobb anyag olcsóbb volt a belföldi kender árnál, a kender-zsák gyártása csak kis méretekben tudott érvényesülni. A mostani ár-alakulás mellett ugy a gyárparban, mint a háziiparban haszonhózzóvá vált a kender-zsákok készítése és a gazdasági kormányzat támogató intézkedéseket tesz mindkét fajta ipar fejlesztésére.

— **Háziipari kiállítás és vásár Kolozsvárt.** A falusi földművelő nép legszorgalmasabb rétege az, amely háziiparral is foglalkozik a megélhetés gondjainak könnyítése céljából. A háziipart köztudomásulag számos vidéken művészi színvonalra emelték. A télen készített háziipari és népművészeti munkák kerülnek bemutatásra Kolozsvárt február 17—21. napjain a Katolikus kör Cogalniceanu (volt Farkas-ucca) helyiségében az EMGE vetőmag és háziipari kiállításán. A kiállítás megrendezésére a helytartóság az engedélyt megadta és az EMGE a CFR vezérigazgatójától 50%-os utazási és áruszállítási kedvezmény engedélyezését is kérte. A háziipari kiállítás kapcsán az EMGE Háziipari Szakosztálya a háziipar körébe vágó szakelőadásokat is rendez a ref. kollégium régi épületének dísztermében. Az előadásokra vendégeket is szívesen látnak. A kiállítás iránt érdeklődőknek készséggel és díjtalanul nyújt felvilágosítást az EMGE Kolozsvár, Str. Regala 16.

SPORTSESEMÉNYEK

A jégkorongbajnokság küzdelmei

Győzött a Venus és a Maros. A Dragos Voda a második helyre szorult

Az országos jégkorongbajnokságok során a Venus csapata nagy fölényben játszva biztosan nyert a KKE együttese ellen, amely csak a második harmadban birt némi ellenállást kifejtette. A Maros pedig a Jahn együttesét fektette kétvállra. A cernautii csapat ekkeseredetten védekezett és sikerült is a gólzöntől megmenekülnie.

Venus—KKE 10:1 (3:0, 0:0, 7:1). Alig indult el a játék, a Venus máris veszélyes támadást vezetett. A kolozsvári csapat nehezen talál magára és így nem is tudja megakadályozni, hogy a Venus az első harmadban három gólt helyezzen el a hálójában. A második harmadban már változatosabb a játék és a kolozsvári együttes is számos veszélyes támadást vezet. Gólt azonban nem sikerült elérnie. A harmadik har-

madban a Venus döntő fölénybe került és biztosan nyerte a mérkőzést.

Maros—Jahn 2:1 (0:1, 2:0, 0:0). A két csapat heves küzdelmet vívott. Az első harmadban a cernautii együttes játszott fölényben és ekkor sikerült is a vezetést megszereznie. A második harmadban a marosvásárhelyiek erőteljesen roharnak és két gólt szereznek. A harmadik harmad gól nélkül telt el.

A-csoport állása:

1. Venus	1	1	0	0	10:1	2
2. Dragos Voda	1	1	0	0	5:1	2
3. KKE	2	0	0	2	2:15	0

B-csoport állása:

1. Rapid	1	1	0	0	6:2	2
2. Maros	1	1	0	0	2:1	2
3. Jahn	2	0	0	2	3:8	0

A kerületi ökölvívóbajnokság győztesei

A kerületi ökölvívóbajnokság döntő versenyein érdekes és izgalmas küzdelmek voltak. A légsúlyban Indru (UDR) kiütéssel győzött Rosak (CAMT) ellen. A pehelysúlyban nagy küzdelem után Burducea (CFR) legyőzte Rónát (UDR). A könnyűsúlyban Möricz (Ilsa) szép küzdelemben legyőzte kiütés nélkül, Petsovskit. A középsúlyban Istrate (CFR) szerezte meg a bajnok címet Vasilescu (CAMT) legyőzésével. A nehézsúlyban Lungu (CFR) kiütéssel győzött Brücher (Ilsa) ellen. A kishézsúlyban Mencer (Ilsa) bemutató mérkőzést vívott nagy sikerrel Tóth Gézával, az UDR boxmesterével.

Sporthírek mindenfelől

Dorna-Vatrán rendezik meg Bukovina sibajnokságait. Szombaton kezdődtek meg Bukovina sibajnokságai, amelyek Dorna-Vatrán rendeznek február 2, 3. és 4-én.

Bulgária felvételét kérte a Duna Serlegbe. A bolgár szövetség átiratot intézett a magyar, román és jugoszláv szövetségekhez, amelyben azt kérte, hogy vegyék fel a Duna Serlegért játszó csapatok közé. A román szövetség és valószínűleg a másik két szövetség is megvárja a temesvári értekezletet, ahol döntenek a bolgár szövetség kérésére felett.

Svájc jégkorong-csapata legyőzte az olaszokat. A két ország válogatott jégkorong-csapata Milánóban ütközött meg és a svájciak 5:2 arányban győztek.

A román szövetség a német-román mérkőzés elhalasztását kérte. A román labdarúgó-szövetség levelet küldött a német szövetségnek, amelyben közölte, hogy a juniusra kitűzött román-német mérkőzést nem tudja megrendezni, ellenben azt ajánlja, hogy ezt a mérkőzést halasszák el őszre.

Toma Aurel döntetlent ért el Pablo Danó ellen. Az Amerikában tartózkodó Toma Aurel legutóbb Pablo Danó-val ütközött meg Newyorkban és sikerült döntetlent kiharcolnia.

Jutalmat kap a legjobb ifjúsági játékos. A múlt évben a brassói táborozás alkalmával a szövetség jutalomban részesítette Törzsököt, a legjobb ifjúsági játékos, aki ugyancsak a múlt esztendőben szerepelt az országos B-válogatottban Magyarország csapata ellen. A szövetség úgy határozott, hogy a jutalmazást ebben az évben is fenntartja és a legjobb ifjúsági játékos jutalomban részesíti.

Schaffer egy évi tartózkodási engedélyt kapott. Schaffer, a Rapid FC újonnan szerződött edzője a napokban megkezdte működését a vasutas-csapatnál. A Rapid vezetősége értesítette a budapesti edzőt, hogy sikerült kieszközölnie egy évi tartózkodási engedélyt számára.

Si-felszerelések,
Brett-lik, cipők,
Windjacke

A. M. Mülley

Timisoara, I., Str. Solderer 11.

A magyar jégkorongcsapat fényes győzelme a jugoszlávok ellen. Tegnap délután a magyar jégkorongcsapat fölényesen 10:0 arányban győzött a jugoszláv válogatott ellen. Ma kerül eldöntésre a nagy izgalommal várt magyar-német jégkorong mérkőzés, amely hivatalosan lesz eldönteni, hogy melyik csapat kerül a döntőbe.

Rádió

VASÁRNAP, FEBRUAR 4.

Bucuresti. Radio România és Radio Bucuresti. 9.45: Istentisztelet közvetítése a pátriárkáról. 11.15: A rádió szalózenekara játszik. 13: Időjelzés, vizállásjelentés. 13.03: Grigoras Dinicu és zenekara. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A Dinicu-zenekar folytatja hangversenyét. 14: Rádióújság. 14.20: Román dalok. 14.50: Időjelzés, különféle közlemények. 15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.15: A rádió falú-órása. 16.15: Katonai előképzős hírek. 16.30: Nyitányok és indulók hanglemezeiről. 17.15: A Munka és Jókedy mozgalom órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: Katonazenekar hangversenyez. 19: A Hét. 19.15: Román népdalok. Radio România. 19.35: Magyar nyelvű hírek. Radio Bucuresti: Román zene hanglemezeiről. Radio România és Radio Bucuresti. 19.45: Előadás. 20.05: Román zene hanglemezeiről. 20.45: Rádió újság. 21: Színdarab előadás. 22.10: Rádió újság. 22.30: Táncclemezek. 23: Könnyű zene hanglemezeiről.

Budapest I. 9: Ébresztő. Majd: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: Unitárius istentisztelet. 11: Református istentisztelet. 12: Egyházi ének és szentbeszéd. 13.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.45: Hírek. 15: Hanglemezek. 16: Közvetítés a téli gazdasági iskolából. 17: A rádió szalózenekara. 17.30: „Vas Gereben.” Előadás. 18: Hírek. 18.15: „Magyar nótaest.” 19.15: Elbeszélés. 19.40: Mindenből egy keveset. Zeneegyveleg. 20.15: Hírek. 20.25: Sporteredmények. 20.30: Orgona hangverseny. 21: „A juss.” Dráma három felvonásban. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 12: Hanglemezek. 13.05: „Levente rádiófélóra.” 16.05: Szalóntós. 18.45: Előadás. 19.25: „Magyar nótaest.” 20.35: Előadás. 21.00: Hírek. 21.25: A Melles Béla zenekar műsora.

Holland-Amerika Linie

Rendszeres indulás
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába és
Ausztráliába

Fizetés nélkül
a hivatalos árpályamon

Felvilágosítások és jelentkezések:
Organizatia Romania
de Turism S. A. R.

Timisoara; Bul. I. G. Duca
Savoy szálló mellett.
Bucuresti: Calea Victoriei 70

HETFO, FEBRUAR 5.

Bucuresti. Radio România és Radio Bucuresti 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Mozart művek hanglemezeiről. 13: Hanglemezek. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Hanglemezek. 14: Rádió újság. 14.20: A Naidin zenekar hangversenye. 14.45: Hangverseny. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio România. Időjelzés. 19.02: Művelődési aktualitások. 19.17: Első szereplések a rádióban. 19.35: Énekhangverseny. 19.55: Magyar nyelvű hírek. Radio România és Radio Bucuresti. 20.05: Előadás. 20.20: Constantinescu-Botez asszony operettáriát énekel. 20.45: Rádió újság. 21: Előadás. 21.15: A rádió szalózenekarának hangversenye. 22.10: Rádió újság, sporthírek. 22.30: Zongorahangverseny. 22.50: Könnyű zene hanglemezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Előadás. 13.10: Zongora hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: A tanyák világa. Előadás. 18.45: A rádió szalózenekara. 19.40: Nagypáink Balatonja. Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Cigányzene. 21.10: Operaházi Zenekar. 22.40: Hírek. 23.10: Pátria táncclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25: Cigányzene.

Budapest II. 19.40: Filmszámok hanglemezeiről. 20.25: Német nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.25: Előadás. 21.55: Hanglemezek. 22.35: Időjárásjelentés.

KEDD, FEBRUAR 6.

Bucuresti. Radio România és Radio Bucuresti 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: A Botez testvérek zenekara hangversenyez. 13.30: A hanglemmezűsor folytatása. 14: Rádió újság. 14.20: Román dalok. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio România. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Orvosi krónika. 19.17: Hanglemezek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio România és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.15: Fánica Luca és zenekara hangversenyez. 20.45: Rádió újság. 21.15: Hegedű hangverseny. A szünetben 22.05: Rádió újság, sporthírek. 23: Könnyű zene hanglemezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Divattudósítás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Gyermekek farsangja. 18.40: Cigányzene. 19.45: Búcsú a farsangtól. 19.55: Húshagyó kedd. Nagy kovácsi Ilona énekel. 20.15: Hírek. 20.25: Farsangi emlékek. Utána: Cigányzene. 20.35: „Farsangi leánykerés.” Hangjáték. 21.10: Cigányzene. 21.20: Magyar táncclemezek. 21.30: Cigányzene. 21.40: Rádió-operett bemutatás. 22.40: Hírek. 23.10: „Táncoljunk — ne vessünk!” Csárdás-lemezek. 23.20: „Beszéljünk magyarul.” Vidám jelenet. 23.30: Keringők hanglemezeiről. 23.40: „Válassz szívet!” Vidám jelenet. 23.50: Magyar táncclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Jazz-hármas. 24.40: Cigányzene. 25: A farsang befejezésének hivatalos közlése.

Budapest II. 1.15: Cselényi József énekel. 1.45: Mindenből egy keveset. 2.30: Magyar táncclemezek. 2.55: Cigányzene. 13.30: Mezőgazdasági félóra. 19: Ruszin hallgatónak. 19.45: Francia nyelvoktatás. 20.35: Dalár verseny. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22.10: Felolvasás. 22.40: Időjárásjelentés.

DELI HIRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszkban
kapható
Kérje a DELI HIRLAPOT

Angol hadipilóta derűs kalandja Luxemburgban

Hogyan internált egy angol repülőtestet a nagyhercegség

Az összes világlapok leadták a hírt, hogy egy angol repülő kényszerleszállást végzett Luxemburg nagyhercegség területén.

A repülő természetesen internálták.

Ennyi a csupasz tényállás.

De, hogy mi van e kis hír mögött, milyen bübajos história, azt itt tudtam meg, Luxemburg nagyhercegség területén való tartózkodásom alkalmával.

Itt mindenki beszél róla, szenzáció, sokkal nagyobb szenzáció, mint egy angol vagy német gőzös elsüllyesztésének híre.

Ime, a história, úgy írom le, ahogy hallottam, nem teszek hozzá semmit.

KÉNYSZERLESZÁLLASSAL KEZDŐDIK

Két héttel ezelőtt egy angol repülő felderítő útra indult a Maginot-vonal mögött levő angol repülőbázisról.

Utját megtette és vissza akart térni francia területre, amikor gépe felmondta a szolgálatot.

Hogy mi baja történt, azt nem sikerült a derék pilótának megállapítania.

Kénytelen volt kényszerleszállást végezni.

Meg is tette, mert azt hitte, hogy már francia terület fölött van.

Amikor leszállt az egyik kis francia határmenti luxemburgi falu közelében, a réten, a környékről sietve összesereglett köréje néhány csodálkozó, meglepett luxemburgi paraszt.

A föld derék népe élénk érdeklődéssel vette körül az angol pilótát és repülőgépét, annál is inkább, mert eddig még senki sem látott Luxemburg nagyhercegség területén hadirepülőgépet, mert a nagyhercegség egyetlen ilyen masinával sem rendelkezik.

A parasztok megkérdezték, hogy mi baja a pilótának és miben állhatnak rendelkezésére?

Persze ezt nem angolul tették, nem is franciául,

hanem luxemburgi nyelven, amely egész speciális hajtása a német nyelvnek.

Olyan különbség — hogy csak egy példával tegyem világossá a differenciát, — hogy „Leceburgnak” mondják Luxemburgot.

Amikor a brit pilóta meghallotta a luxemburgi atyafiak beszédét, megrémült.

A PILOTA ELSIRJA MAGAT...

Azt hitte, hogy német területre tévedt, tehát elveszett, internálni fogják.

Elképzelhető, mennyire kétségbe lehetett esve a fiatal repülő, hiszen nem nagy dicsőséget jelent az ilyen nagyreményű, szép szál szőke katona számára az, hogy mindjárt a háború elején, harc nélkül, egy ártatlan felderítő út kapcsán máris fogságba esik vagyontörő repülőgépével egyetemben, anélkül, hogy egyetlen lövést adott volna le.

A pilóta tehetetlen keserűségében, csúfos kudarcra látván elsírta magát.

Lett erre nagy riadalom!

A parasztot a faluba szalajtottak egy gyereket a bírót, meg a csendőrfőnökért, mert nem tudták elképzelni, miért sírt a repülő, annak ellenére, hogy a legbarátságosabb szavakkal igyekeznek megnyugtani őt és biztosítani afelől, hogy semmi bántódása nem esik vendégszerető körükben.

Rövidesen megérkezett a községi bíró és a csendőrfőnök, de ők sem tudtak zöldre vergődni az eltévedt idegennel, aki sír és nem tudja velük megértetni magát, mivel, hogy jó angol lévén, nem beszél másképpen, csak anyanyelvén.

Elhatározták, hogy a pilótát bekísérik a fővárosba, gépét pedig a paraszttal őrzik.

Igy is történt.

INTERNÁLJÁK AZ ANGOL REPÜLŐT...

A pilóta a miniszterelnökségen, illetve kancellárián végre meg tudta magyarázni, milyen bajba

esett és itt megnyugtatták, hogy nem az ellenséges Németország területén tartózkodik, hanem a semleges Luxemburgban.

Hosszas tanácskozás után, amelybe minden luxemburgi vezéregyéniséget bevontak, még a nagyhercegnő szárnysegédét is, kimondták, hogy a repülő internálják egészen addig, amíg valami diplomáciai lépés nem történik érdekében.

Ez meg is történt. Internálták.

Viszont azt még sem tartották rendes dolognak, hogy az angol pilótát rabságba ejtsék, az ellenkeznek a luxemburgi vendégszeretettel és egész kedélyes, barátságos mentalitásával.

HAT GYÖNYÖRŰ CIVILRUHA ALLAMI KÖLTSÉGRE

Elhívták tehát a legjobb luxemburgi szabómestert, Steiner urat, a fejedelmi udvar szállítóját és hat rend olyan angol ruhát rendeltek nála, méret után, az angol pilóta számára, hogy álmolni sem lehet szebbet.

Persze állami költségre, a nagyhercegnői kincstár terhére.

Az angol pilótaegyenruhát pedig szépen elzárták. Erre azért volt szükség, mert a nagyhercegség területén nem járhat senki egy idegen állam uniformisában, ez természetes.

Azóta az angol pilóta úgy él Luxemburgban, mint a német közmondás szerint „Isten Franciaországban.”

Az egyik legelőkelőbb szállodában lakik, az állam költségére kosztol és megkapja jókora összegű napi zsebpénzét.

Minden nap jelentkezik nála a főváros rendőrfőnöke és érdeklődik hogyléte felől. Az internálásnak egyetlen jele az, hogy a szállodában szobát béreltek egy rendőr számára is, ugyanazon az emeleten, ahol az angol katona lakik, ő „őrzi” az idegent.

Az angol pilóta pedig úgy él, hogy legszívesebben örökre ottmaradna Luxemburgban.

Minden előkelő szórakozóhelyen megjelenik, pazar eleganciájú ruháiban, táncol, szórakozik, él világot.

A korszónak ő a sztárja, dédelgetik, babusgatják.

Elsősorban pedig a luxemburgi hölgyek, akik versengenek kegyelért...

APRÓ HIRDETÉSEK

Oktatás

Szabászat tanfolyam nappali és esti előadásai az országos szabászat szakiskolában február 1-én és 15-én nyílik meg. Beiratkozások 9-1-ig Timisoara I., Piata Unirii 13. 605

Alkatmazas

Pietas temetkezési egyesület segéd-titkár keres, aki tökéletesen bírja a német nyelvet és precíz a gépirásban. Jelentkezni naponként délután 4-6 óra között. 617

Német kisasszony lehetőleg francia, vagy angol nyelvismerettel kerestetik Oradeára 11 éves leánykához és 5 éves fiúhoz. Bővebbet Fischer dr. Timisoara, Str. Scipio 1. Telefon: 20-80. 611

Állást keres

Urasági szobainas éves bizonyítványokkal azonnalra, vagy február 1-re állást keres. Csorba I., Str. Storescu No. 4. 602

Fehérnemű javítást és stoppolást olcsón és pontosan vállalom. Özv. Aschenbrennerné I., Eugen de Savova 24. I. emelet, ajtó 6. 651

Ruha varrást, alakítást úgyszintén estélyi ruhák készítését házban és házon kívül vállalom. I., Str. Mercy 3. I. emelet udvari lépcső Skabla Erzsi. 650

Garanciával ajánlok közepkorú állami nyugdíjas, raktárnoknak, irodai munkára, pénztárnoknak esetleg pénzbeszedőnek. Cím a kiadóban. 613

Lakás

Belvárosban összkomfortos, négyszobás modern villalaks május 1-re kiadó. Bővebbet I., Bulevardul Carmen Sylva 36. A házfelügyelőnél. 604

Modern 3-4 szobás lakások Österreicher pék házában Bulev. Berthelot 12 szám alatt kiadók. 610

Ötszobás lakás I. emeleti, 5 szobás lakás II. emeleti orvosi rendelő, vagy irodai célokra alkalmas, 3 szobás lakás II. emelet, modern, déli fekvésű május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Kis családnak májusra ajánlom földszintes kertes házamban 2 uccai szobás lakásomat, melyből egy különbejáratú. IV., Str. Bolintineanu 15. 612

Teljesen modern kétszobás villalaks 1-2 személynek kiadó. Bulev. Mihai Viteazul 15. 614

Egy hallos modern és 2 uccai szobás központi fűtéses lakás mellékhelyiségekkel és autógarázs kiadó. III., Str. Vilhelm Mühle 8. 615

Egy udvari 2 szobás lakás május 1-re kiadó. III., Str. Vilhelm Mühle 8. 616

Egyszobás I. emeleti összkomfortos uccai kimondott csinos lakás. lépcsőházi bejárattal májusra kiadó. Uj Friedrich ház IV., Str. Muresianu 10. 619

Házhely

a város legelőkelőbb negyedében a Doja-térnél (Mária szobor) eladó. Érdeklődni: Telefon: 42-81.

Adas-vétel

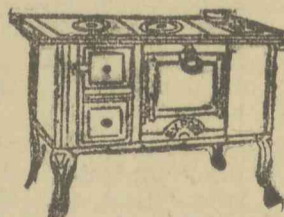
Jólmenő fűszerüzlet haláleset miatt azonnal eladó. III., Str. Eneas 14. 593

Jutányosan eladó Kardostelepen 120 négyszögletes teleknyvezett telek házzal. Üzletnek igen alkalmas. Közlebit a kiadóban. 1864

Ház, 250 négyzetöl telekkel Rónacon eladó. Ára 95.000 lei. Felvilágosítás Timisoara I., Str. Lonovici 8., emelet ajtó 15. 618

Frakk karcsú, közepmagas alakra, majdnem új, puhafa irodai asztal és egyebek olcsón eladók. Timisoara I., Lonovics ucca 8. emelet 15. ajtó. 620

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Állandó raktár románcozott és fekete tűzhelyekben

KÁLMÁN DEZSŐ

speciális takaréktűzhelyüzem

Timisoara IV. Bulev. Carol 40

Külföldre

Az egész Bánátot beutazom autóval, volna alkalmam és időm további komoly megbízásokkal is foglalkozni. Szíves ajánlatokat F. W. 8. 315 B. alatt a kiadóhivatalba kérek. 609

35 év óta

SIEBOLD-BUTOR a legjobb tőkebefektetés. Üzem: Temesvár II., Str. Telegrafului 22. — Állandó kiállítás: I., Piata Unirii 14 szám.

A CFR magazin

február 8-án reggel 9 órakor a IV. kerületi állomáson

elárverezi

a talált tárgyakat

DÉLI HIRLAP

automata telefonszáma:

28-10.